

CONJUNTURA ECONÒMICA DE LES ILLES BALEARS

NOVEMBRE 2009

Govern de les Illes Balears

A continuació vos oferim l'anàlisi de conjuntura econòmica del Govern de les Illes Balears, amb dades de novembre de 2009. A l'informe es tracten temes com les taxes de creixement, l'evolució dels sectors de les nostres illes o el mercat de treball balear.

Conjuntura econòmica de les Illes Balears

Novembre 2009

Conjuntura de les Illes Balears

- Anàlisi de l'entorn
 - Evolució internacional
 - Evolució Eurozona i nacional
 - Evolució dels principals mercats emissors
- Situació de les Illes Balears
 - Taxes de creixement
 - Evolució dels sectors de les Illes Balears
 - Mercat de treball
- Creixement per illes

La Comissió Europea rebaixa la previsió per a Espanya

Creixement previst pel 2009 segons data d'informe (semestral/trimestral)

		2007		2008		2009		
		1r	2on	1r	2on	1r	2on	3t
COMISSIÓ EUROPEA	ESPAÑA		2,3	1,8	-0,2	-2,0	-3,2	-3,7
	EUROZONA		2,1	1,5	0,1	-1,9	-4,0	-4,0
Mº ECONOMIA	ESPAÑA	3,3	3,0	2,3	-	-1,6	-3,6	-3,6
OCDE	ESPAÑA		2,4	1,1	-0,9	-	-4,2	n.d
	EEUU		2,2	1,1	-0,9	-	-2,8	-2,8
	EUROZONA		2,0	1,4	1,2	-	-4,8	-3,9

Font: OCDE, Comissió Europea, Ministerio de Economía y Hacienda, elaboració pròpia

El FMI ha revisat a l'alça les taxes de creixement del PIB per a 2009 excepte al EEUU

Creixement previst pel 2009 segons data de publicació						
	2008		2009			
	1r sem	2on sem	1r trim	2on trim	3r trim	4rt trim
ESPAÑA	1,7	-0,7	-1,7	-3,0	-4,0	-3,8
EEUU	0,6	-0,7	-1,6	-2,8	-2,6	-2,7
EUROZONA	1,2	-0,5	-2,0	-4,2	-4,8	-4,2
MUNDIAL	3,8	2,2	-0,5	-1,3	-1,4	-1,1

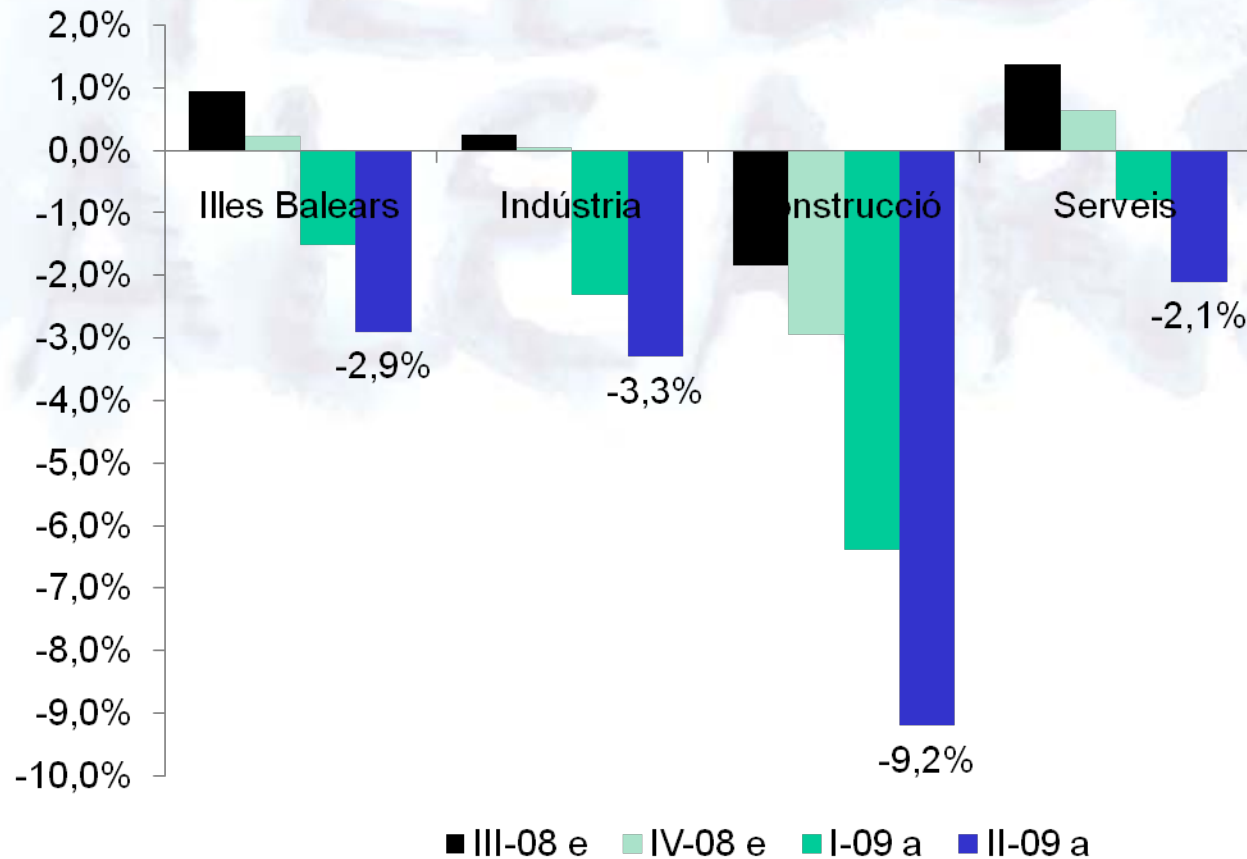
Font: FMI i elaboració pròpia

Conjuntura econòmica a les Illes Balears

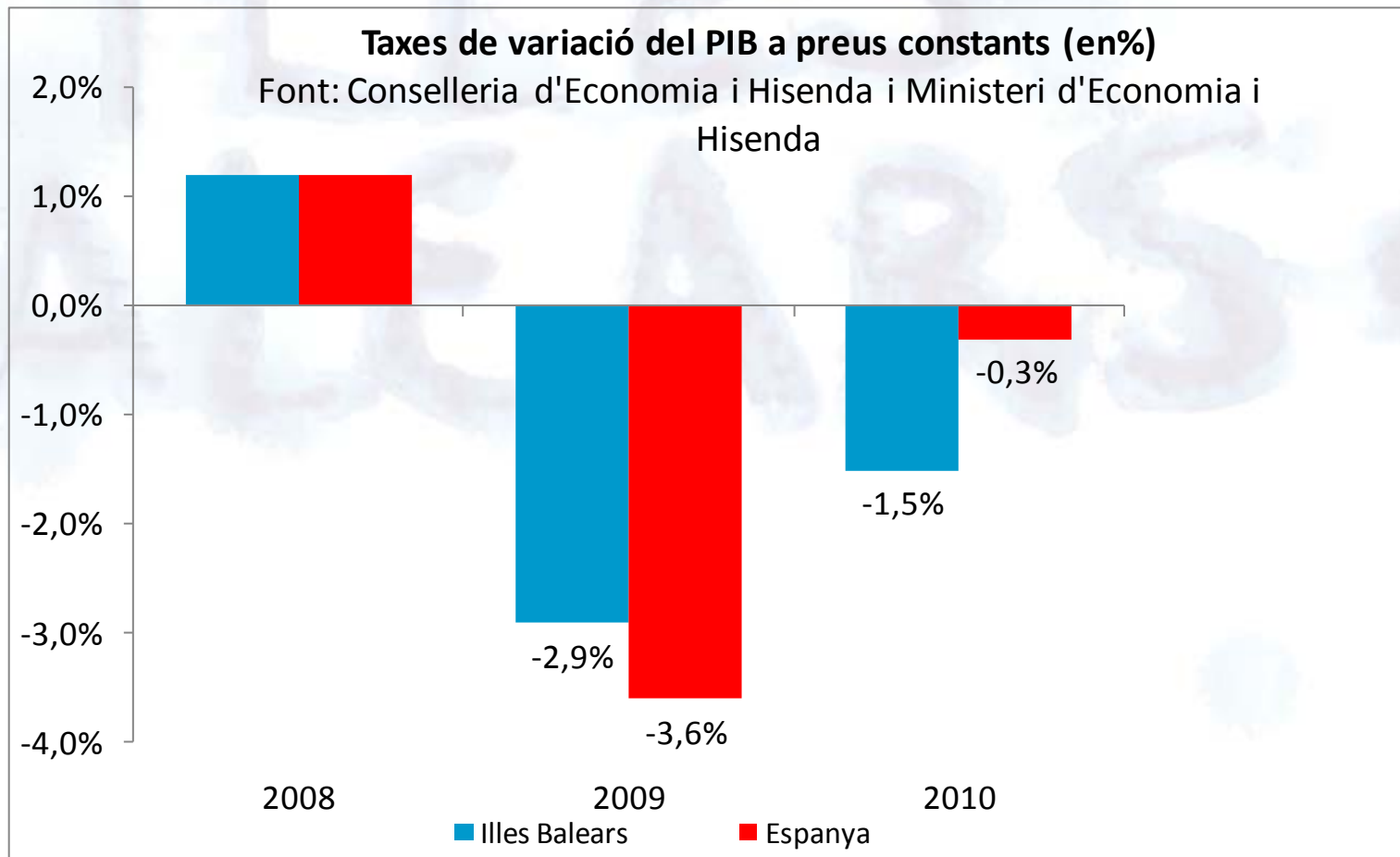
- Taxes de creixement
- Anàlisi de l'entorn
- Evolució dels sectors de les Illes Balears
- Mercat de treball
- Creixement per illes

Tots els sectors agreugen la caiguda en el segon trimestre

Taxes de variació del VAB per sectors a preus constants (en%)
 Font: Conselleria d'Economia i Hisenda

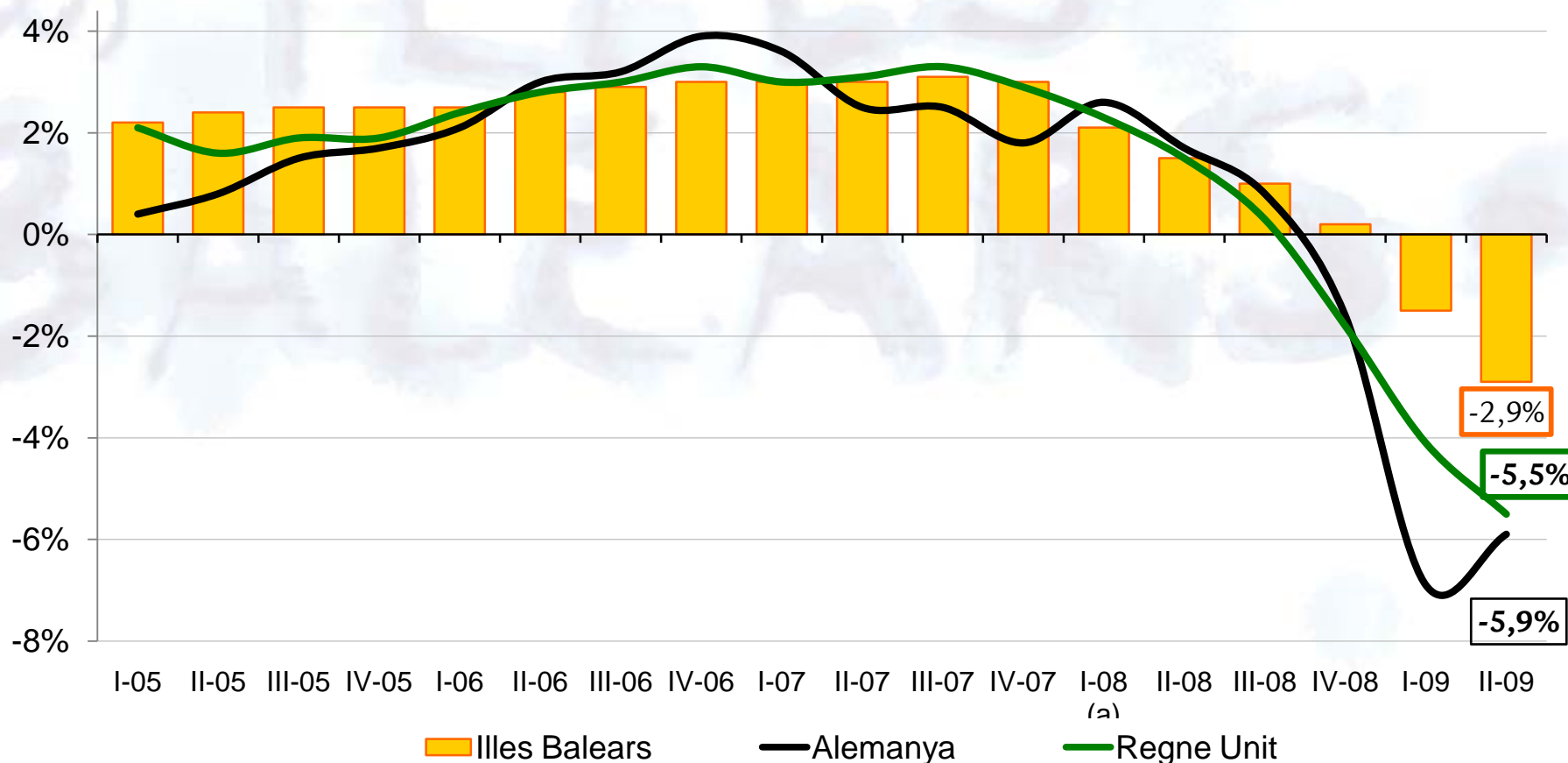

La previsió de creixement pel 2010 és de -1,5%

La taxa de creixement interanual de les Illes cau fortament el segon trimestre

Creixement del VAB/PIB per trimestres Font: Eurostat, CAIB

Principals països emissors de turistes a les Illes: Puja el PIB d'Alemanya al 2on trimestre

■ Alemanya

Variació interanual del PIB 2on trimestre 2009: - 5,9%.

- Variació intertrimestral del PIB 2on trimestre 2009: + 0,3%.

Impulsada per la millora de:

- Demanda interna
- Construcció Pública
- La inflació arriba fins al -0,5% (setembre 2009), quan el setembre de 2008 la taxa era del +3,0%
- La destrucció de l'ocupació no és tan intensa com els veïns europeus: La taxa d'atur arriba al 8,0 % (setembre)
- La previsió de creixement pel 2010 és de +0,3%

Principals països emissors de turistes a les Illes: El Regne Unit perd competitivitat per la feblesa de la lliura.

Regne Unit.

- Suavitza la caiguda al tercer trimestre i el PIB intertrimestral se situa en un -0,4%
- L'índex de producció industrial es contreu un -10,4% interanual
- La taxa d'atur continua en nivells màxims i arriba fins al 7,9% al mes d'agost
- La previsió pel 2010 és de +0,9%

Entorn nacional

■ **Conjunt d'Espanya.** El creixement interanual també a la baixa:

-3,0% (1r Trimestre 2009) → -4,2% (2on Trimestre 2009)

■ Per part de la demanda:

- Consum Final: -3,0% (2on trim), FBCF: -17,0% (2on trim)
- Demanda externa: es manté per una major reducció de les importacions (-22,3%) que de les exportacions (-15,7%)

■ Per part de la oferta:

- Indústria: La producció minva considerablement. (VAB: -16,7% 2on trim)
- Construcció: continua caient, un -6,0% en el 2n trimestre
- Serveis: Atès el trimestre considerat, es manté com el sector més dinàmic (VAB= -1,1%)

■ Atur registrat arriba a una taxa del 17,1% (setembre 2009).

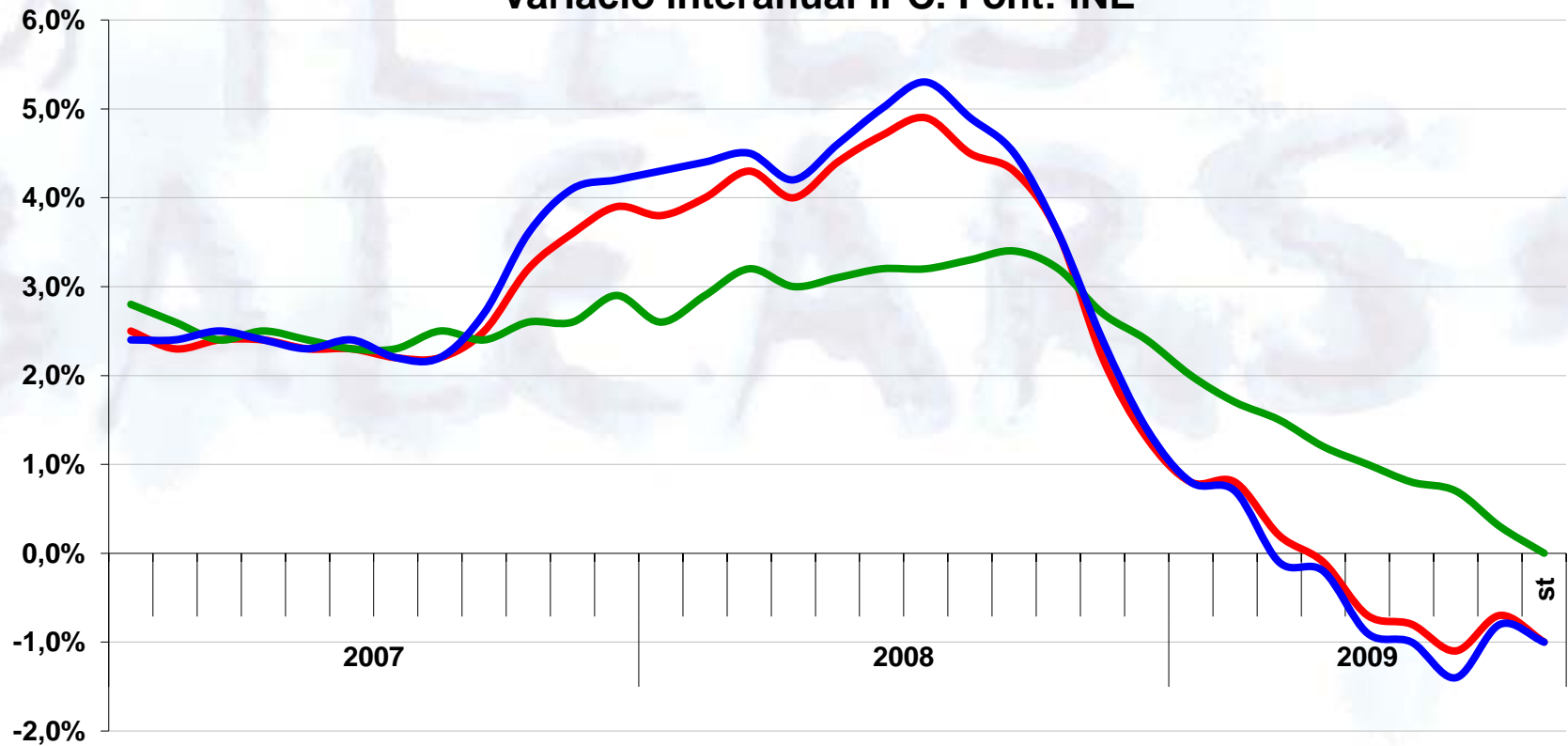
■ Inflació del setembre -1,0%

Anàlisi econòmica de les Illes Balears

- Preus
- Serveis
 - Transport
 - Hoteleria i restauració
 - Despesa turística
 - Comerç
- Indústria
- Construcció
- Mercat de treball

Les Illes Balears entren en deflació

Variació interanual IPC. Font: INE

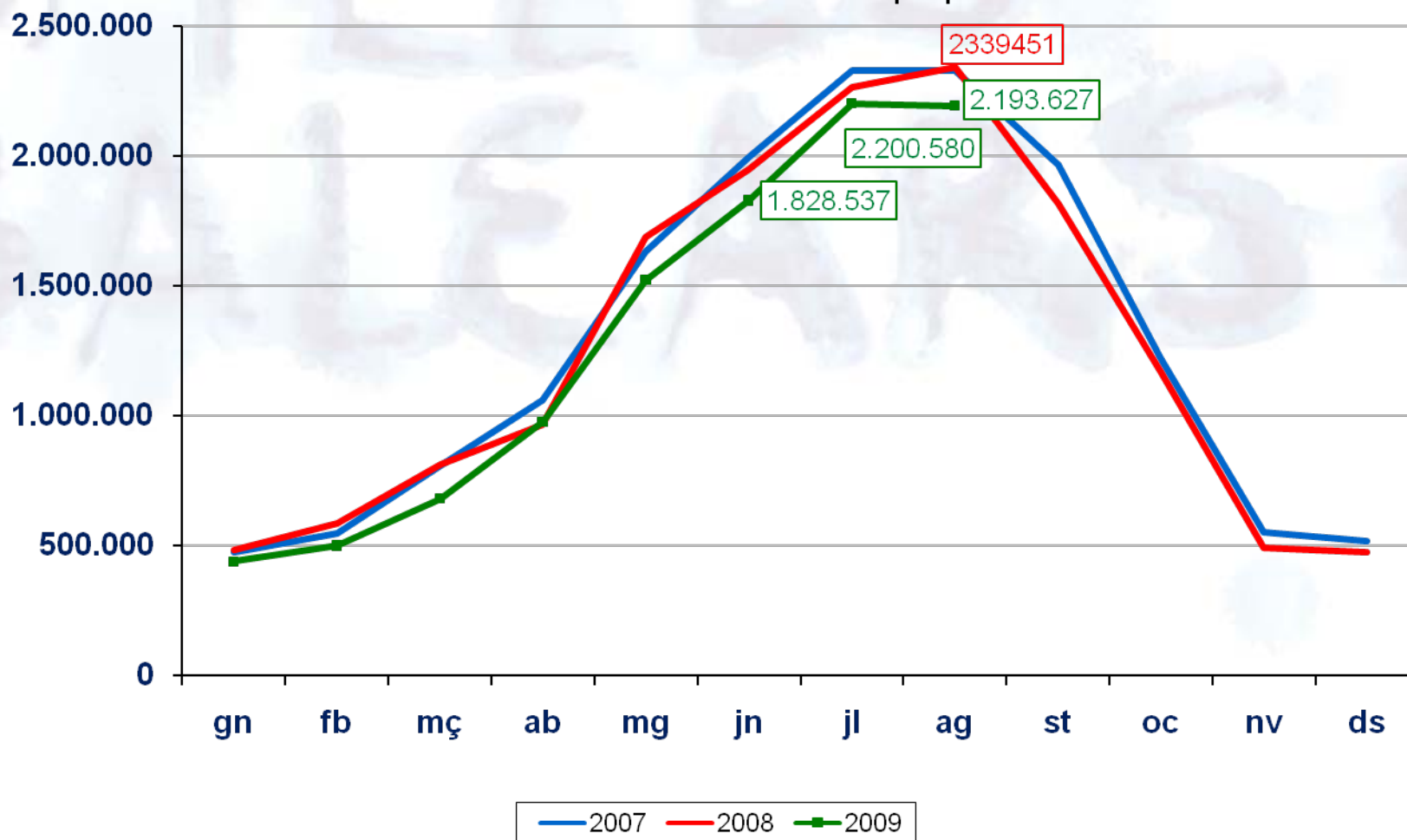

— Inflació Illes Balears — Inflació Subjacent Illes Balears — Inflació Espanya

En nombre de passatgers a l'agost és inferior al de juliol

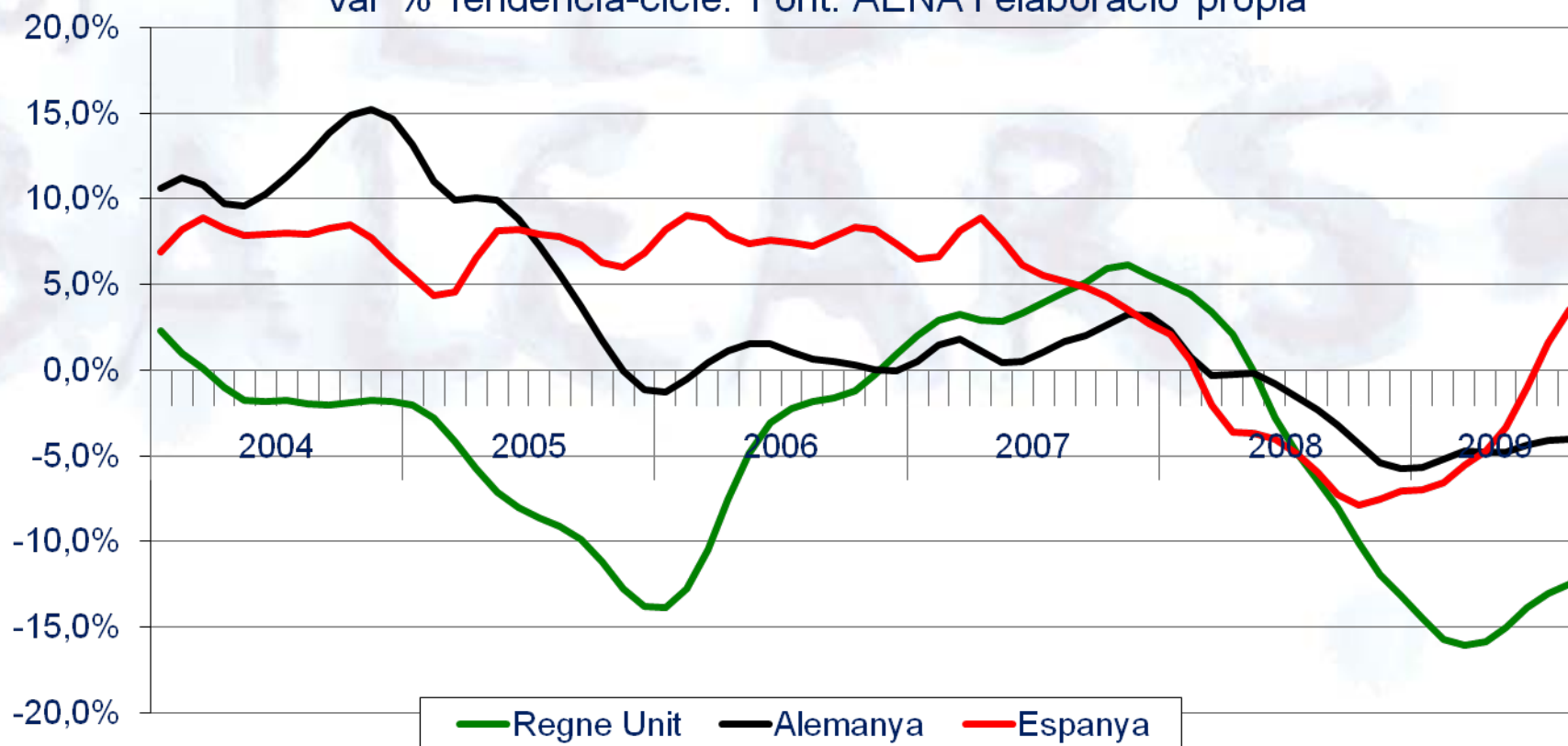
Evolució dels passatgers arribats

Font: AENA i elaboració pròpia

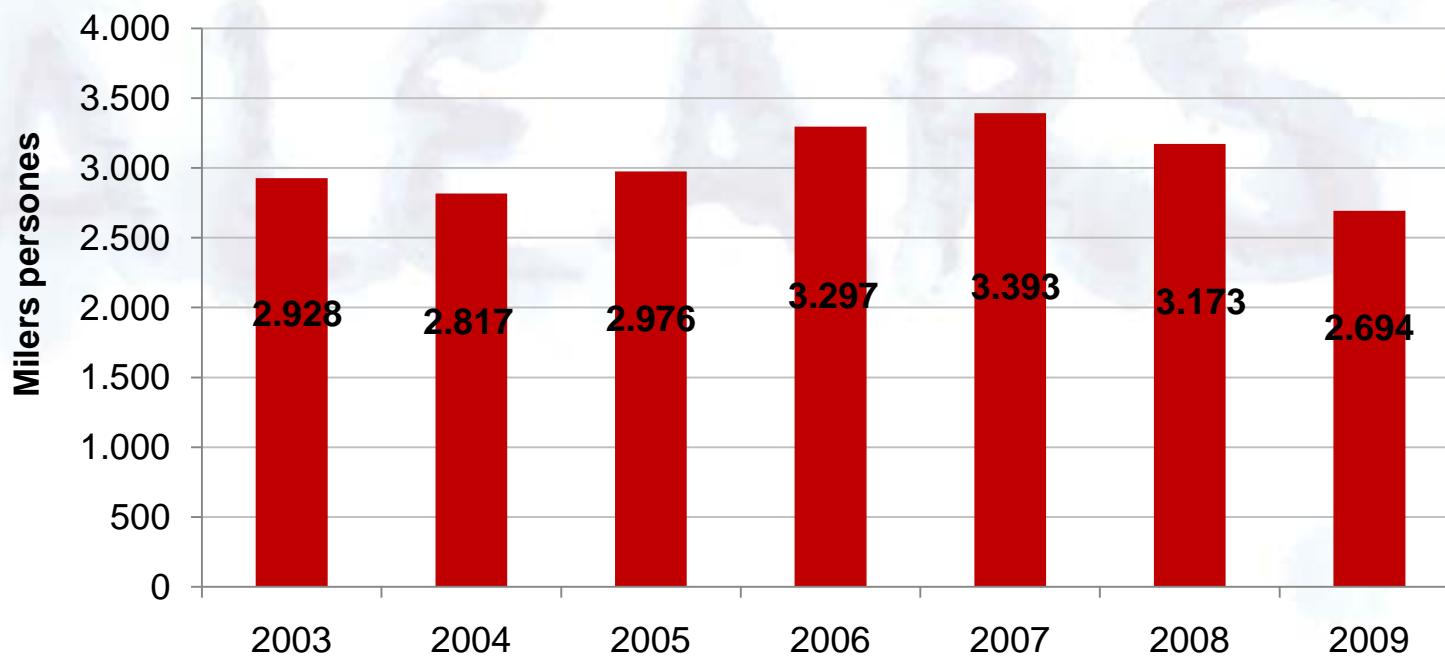
La taxa de creixement dels passatgers es recupera en els darrers mesos del 2009

Evolució dels passatgers arribats segons origen de vol.
Var % Tendència-cicle. Font: AENA i elaboració pròpia

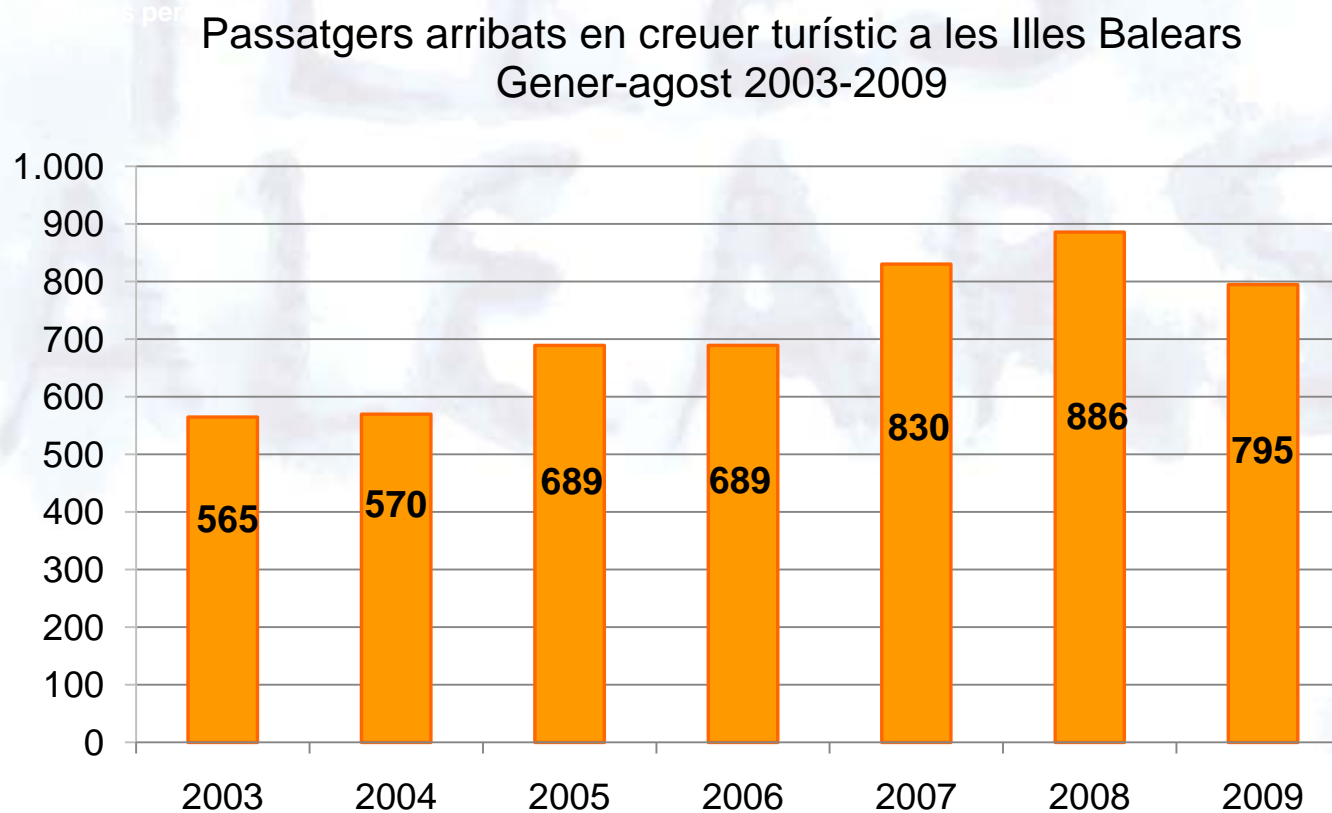

El total de passatgers arribats per via marítima és inferior respecte 2008 (-15,1%)

Passatgers dels ports de Illes Balears
Acumulat gen-ago. Font: Ports de Balears

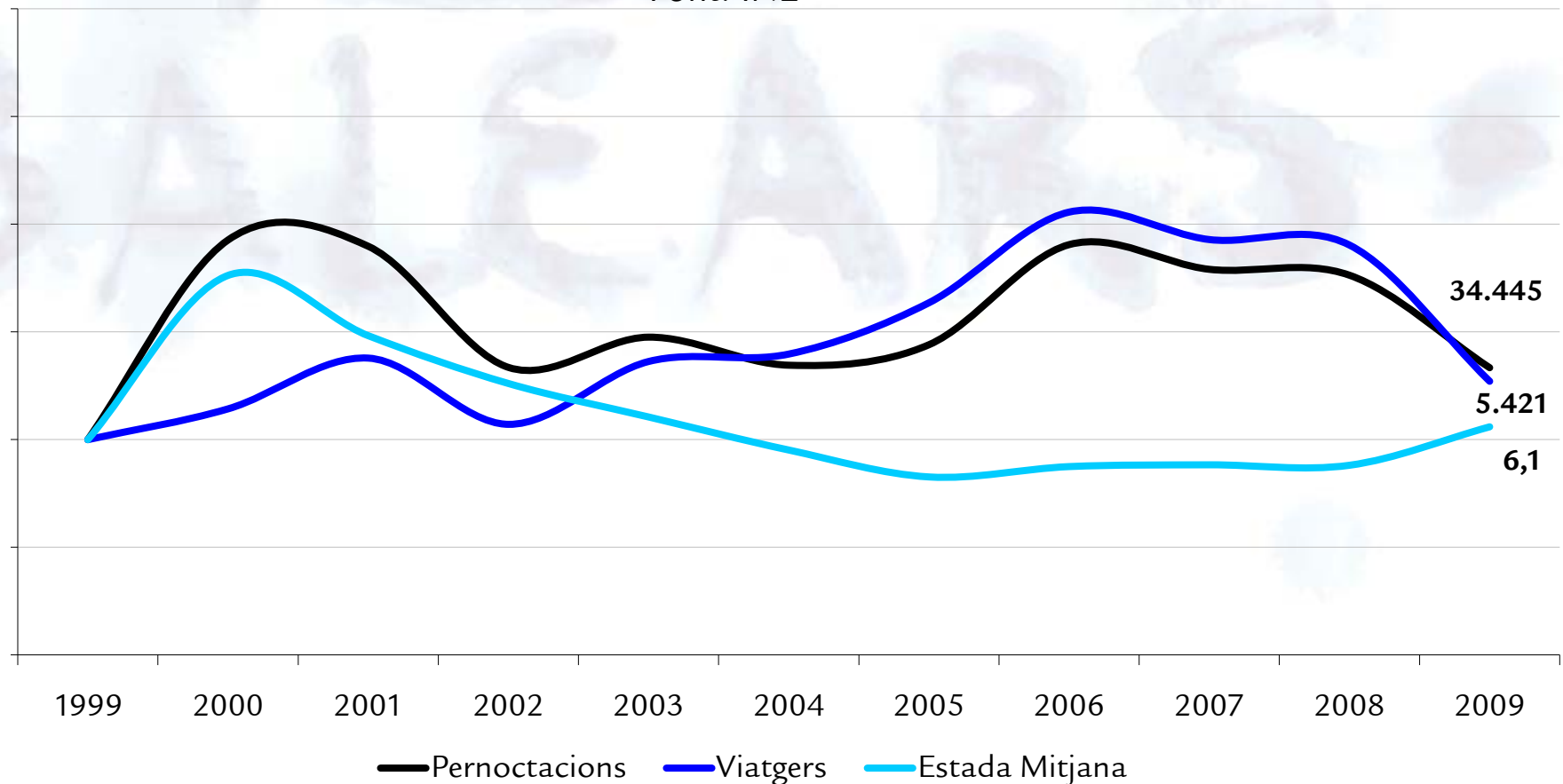
...i els creueristes acumulats fins agost minven un -10,3%

Descens en el nombre de pernoctacions i viatgers a hotels. Repunta l'estada mitjana

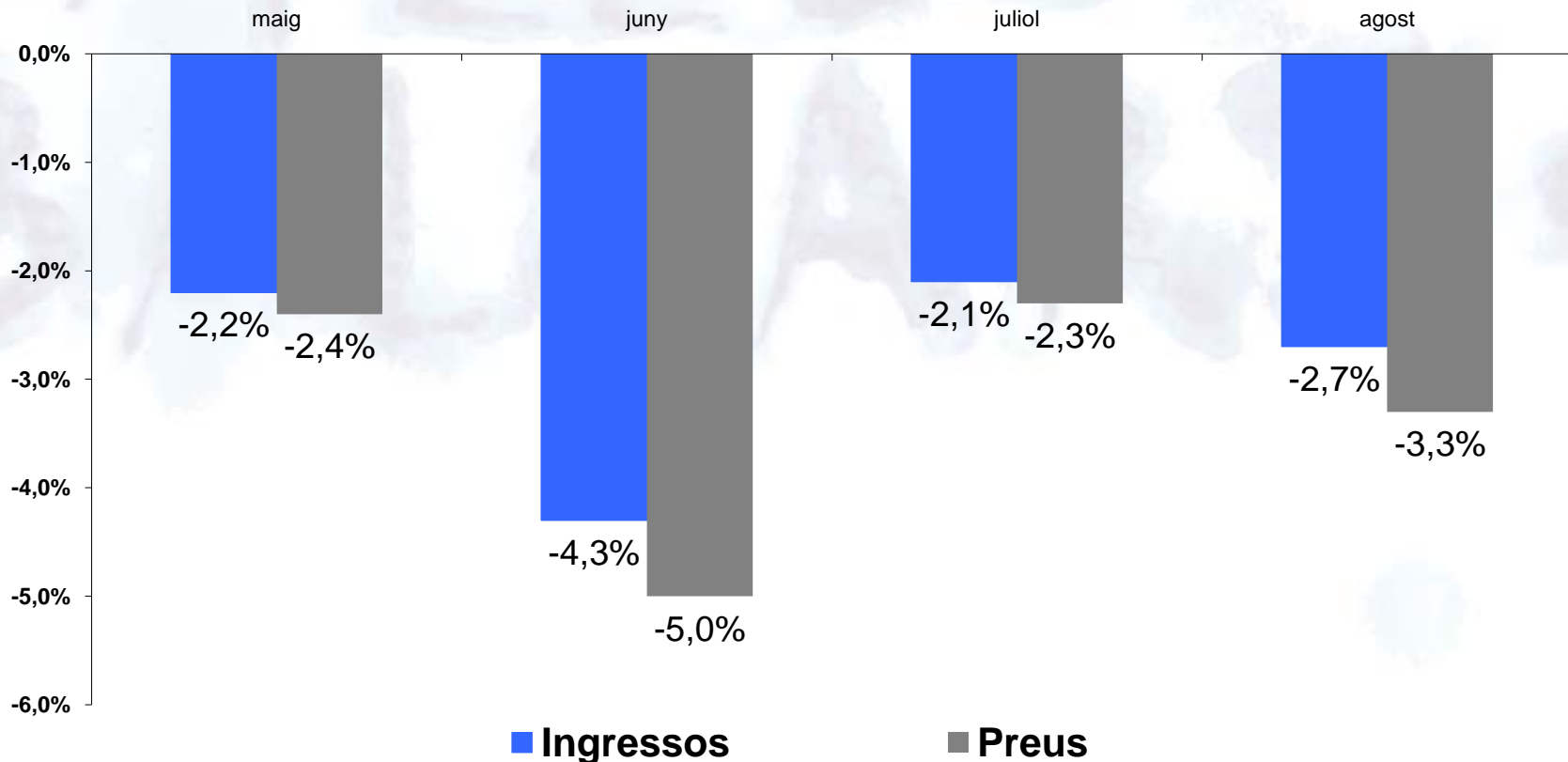
Pernoctacions, viatgers i estada mitjana a hotels
Acumulat gener-agost Índex 1999=100

Font: INE

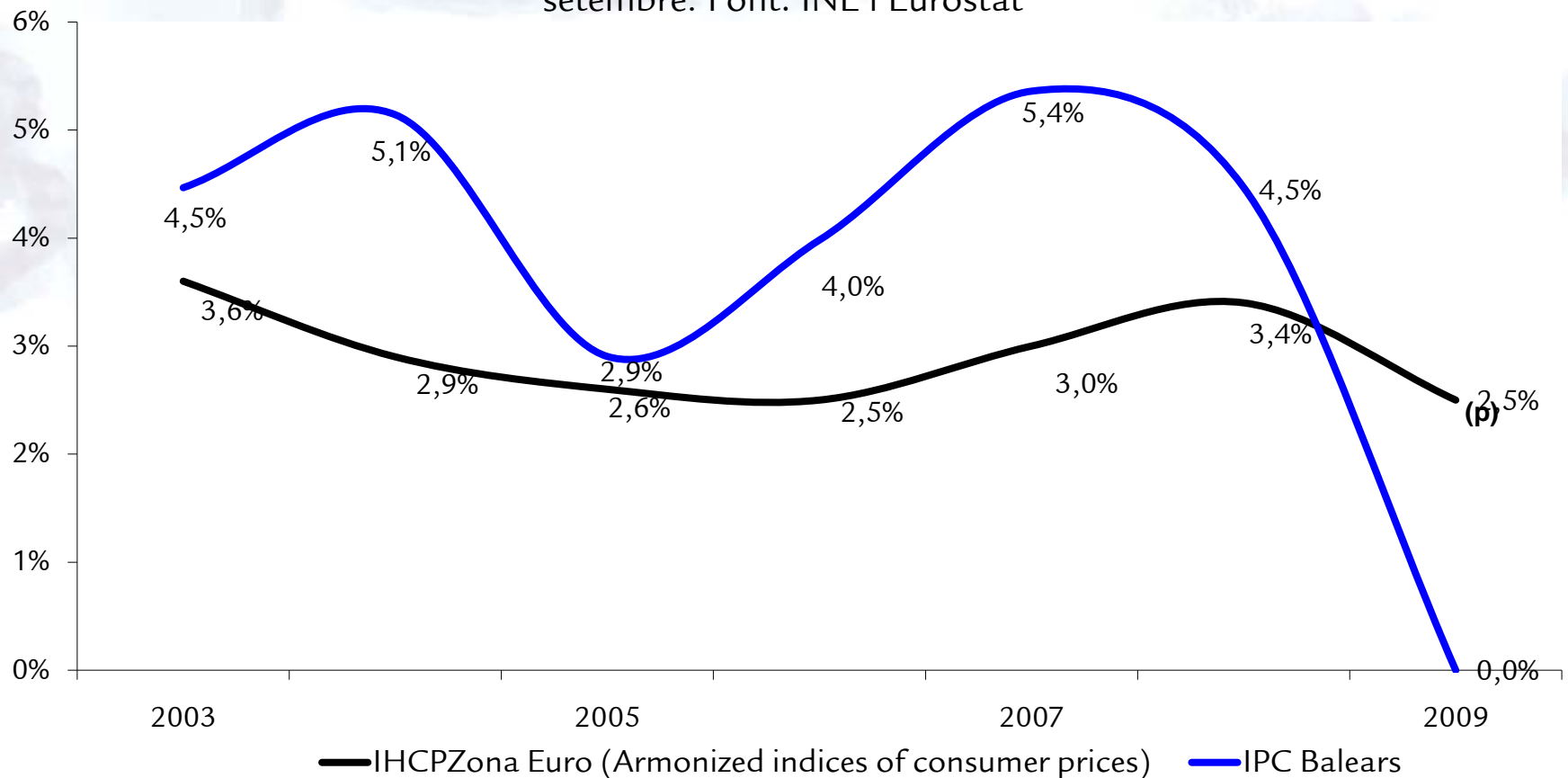
Descens dels ingressos i preus hotelers a les Illes Balears

Variació interanual dels ingressos i preus hotelers
Font: INE

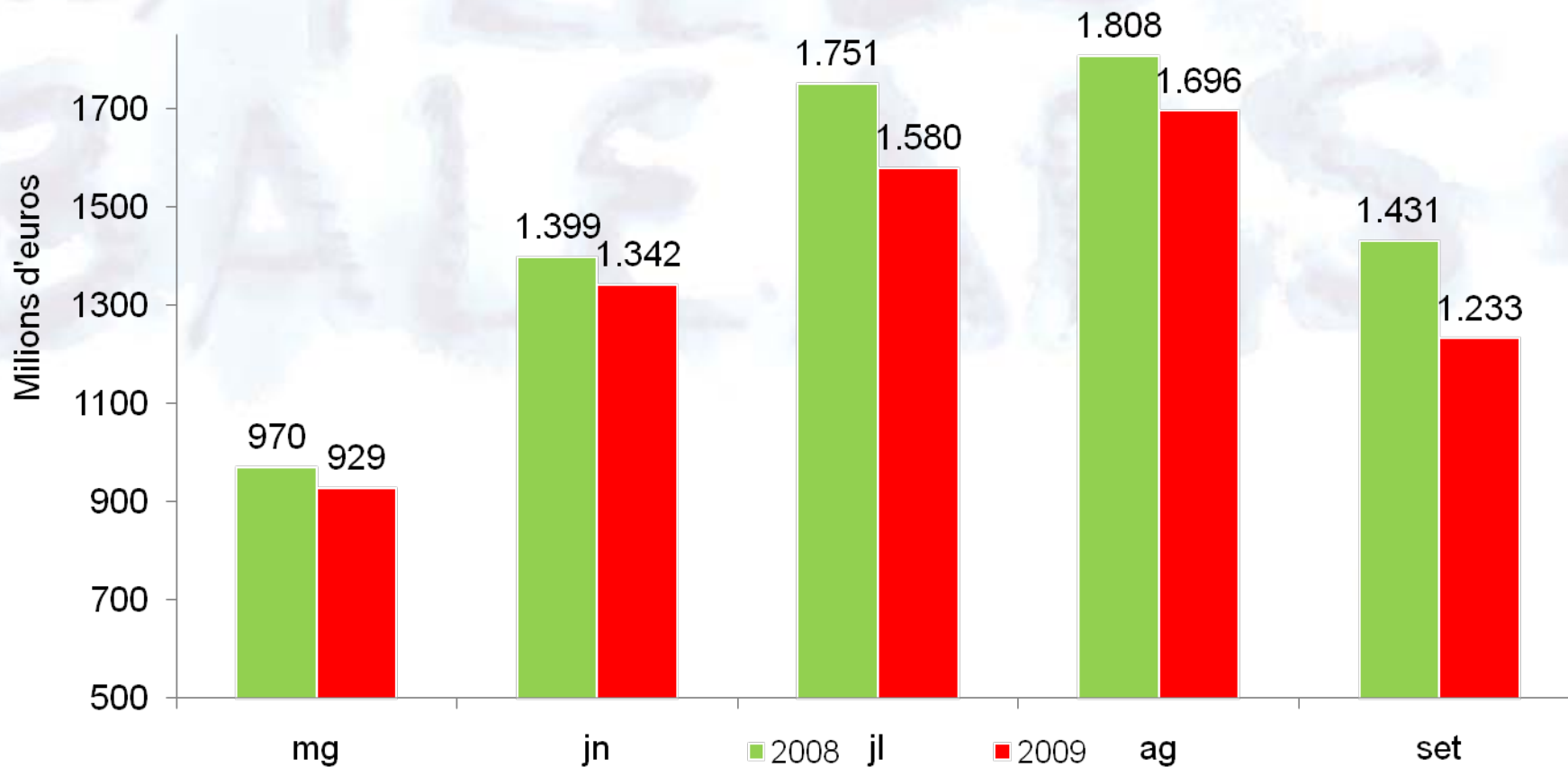
Diferencial de preus respecte a la zona euro favorable a les Illes Balears

IPC Balears Hotels i Restaurants i IHCP Zona Euro .Variació anual mes de setembre. Font: INE i Eurostat

La despesa de turistes internacionals minva en els mesos de la temporada turística

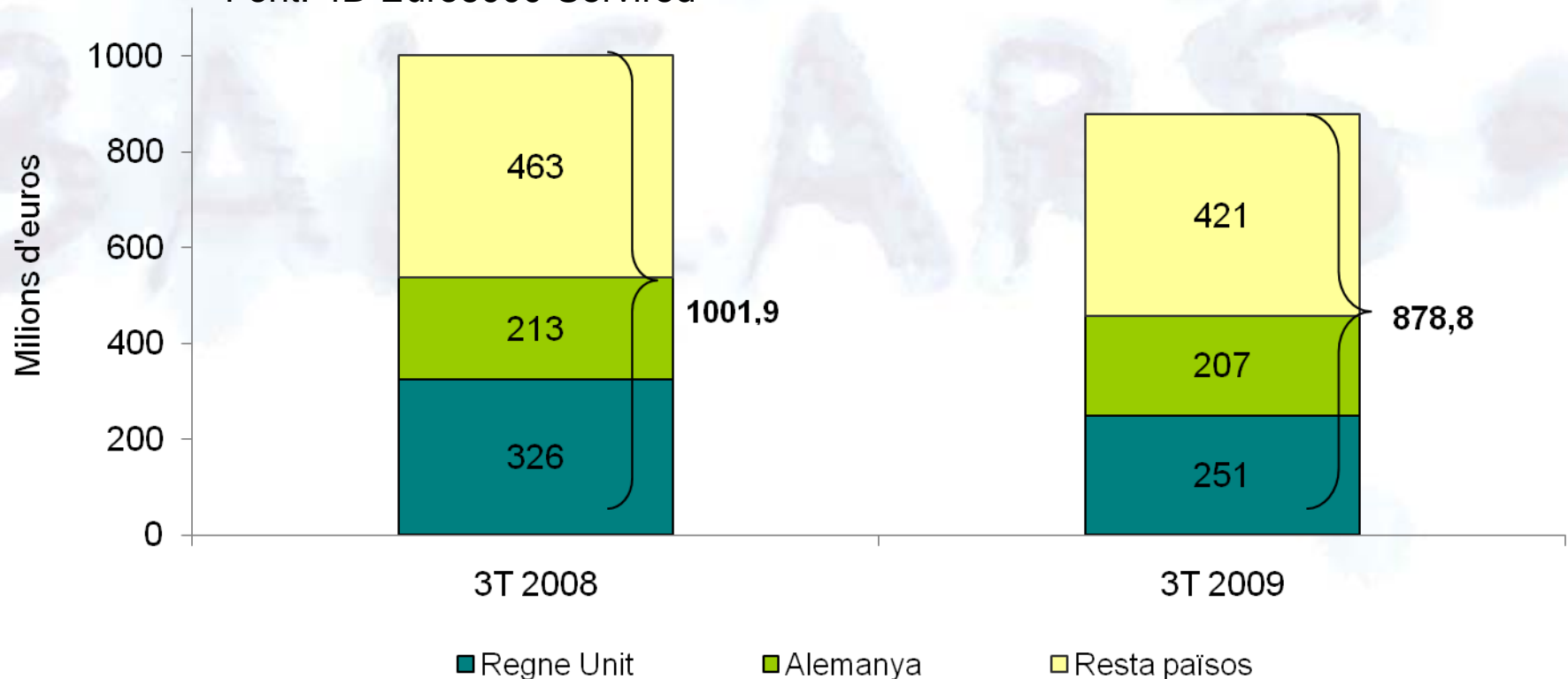
Despesa turística total. Font:
EGATUR (IET)

La despesa realitzada amb targetes emeses a l'estranger cau un -12% en el tercer trimestre de 2009

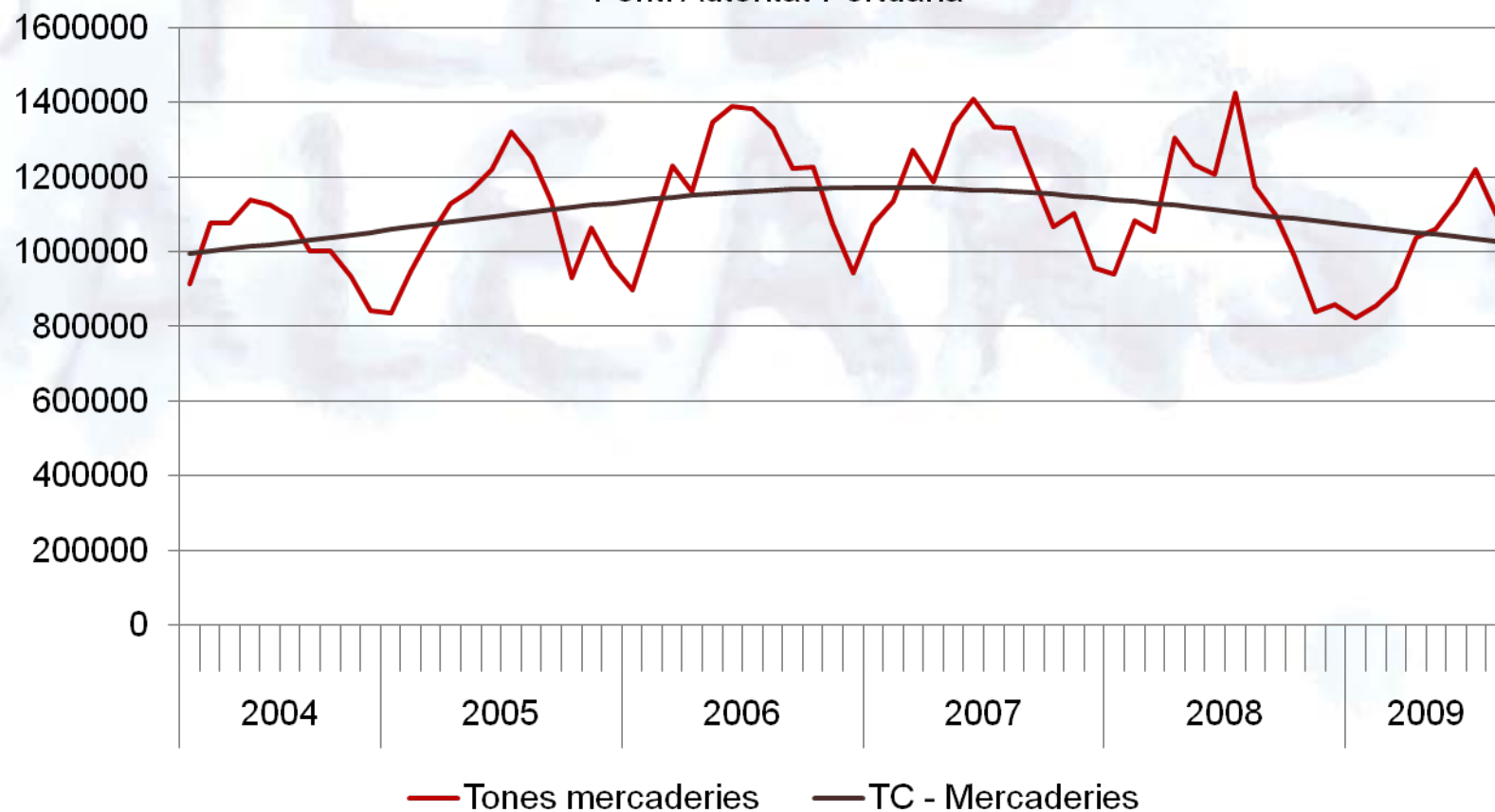
Compres i disposicions d'efectiu amb targetes emeses a l'estranger.

Font: 4B-Euro6000-Servired

El tràfic de mercaderies mostra una tendència a la baixa

Font: Autoritat Portuària

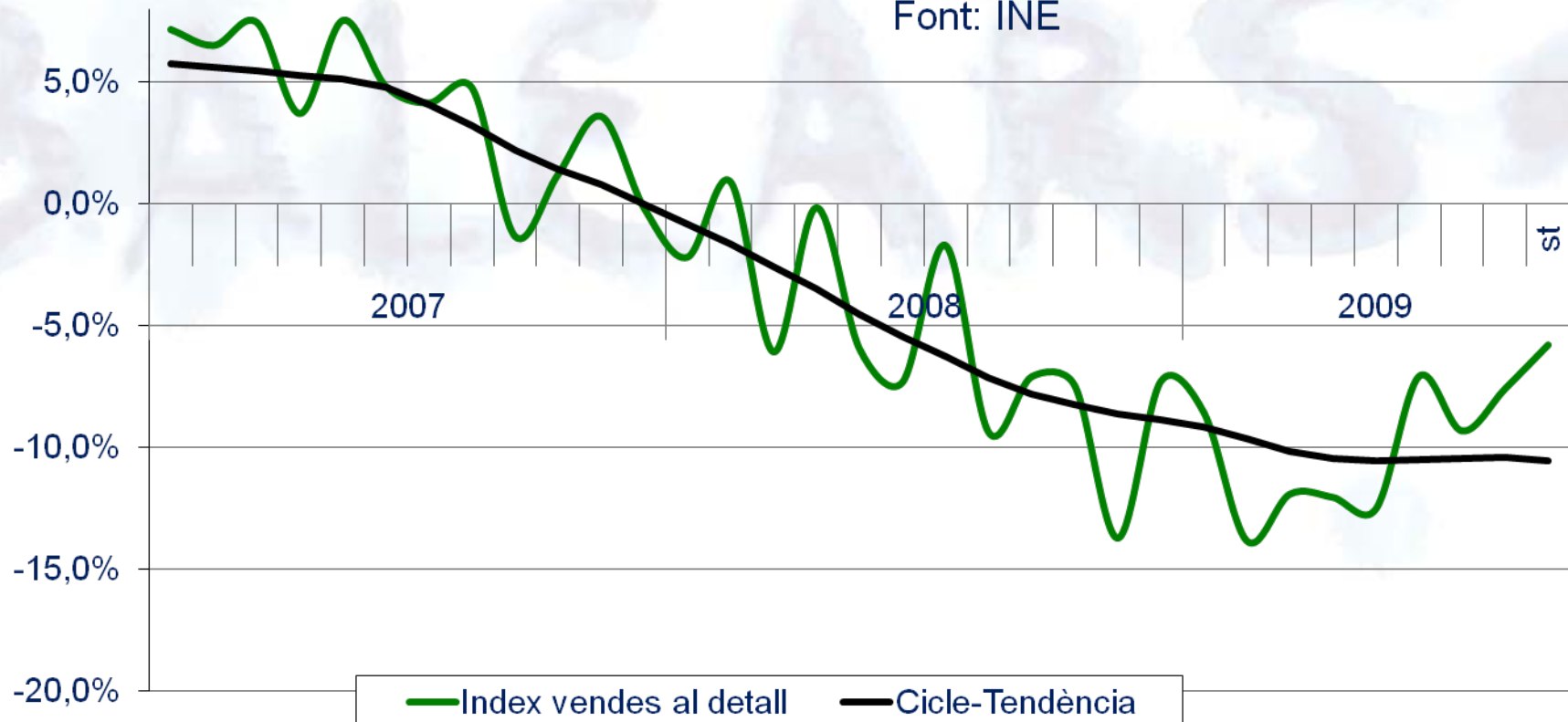

L'activitat del comerç desaccelera la seva caiguda

Variació interanual de **febrer 2009**: -13,6% (la caiguda més forta de tot l'any)

Variació interanual de **setembre 2009** : -5,2 %

Variació interanual de l'Índex de vendes al detall
Font: INE

La indústria balear persisteix en taxes negatives

- **VAB** de la indústria: $-3,3\%$ pel segon trimestre i una previsió pel conjunt de 2009 del $-3,5\%$.
- A indústria i energia, el número de **treballadors** d'alta a la Seguretat Social al mes de setembre és un $-2,3\%$ inferior que en el mes d'agost.
- L'**energia elèctrica** demandada presenta una variació interanual a l'agost del $-0,5\%$.
- L'índex de **producció industrial** de juliol cau un $-12,3\%$, la menor disminució des de setembre de 2008.
- Les **exportacions** del primer semestre són una cinquena part superiors en valor dintre el 2009 respecte l'any anterior.

Indicadors de la indústria	Mes	Darrera dada	Variació (%)
Assalariats	Setembre	23.381	n.d.
Autònoms	Setembre	5.753	n.d.
Facturació elèctrica a indústria (MWh)	Gen-Jul	122.193	-29,3
Índex de Producció Industrial	Agost	71,7	-12,3
Exportacions (acumulades en milers d'€)	Juny	740.247	19,9

Font: Gesa-Endesa, TGSS, Direcció General d'Economia, INE.

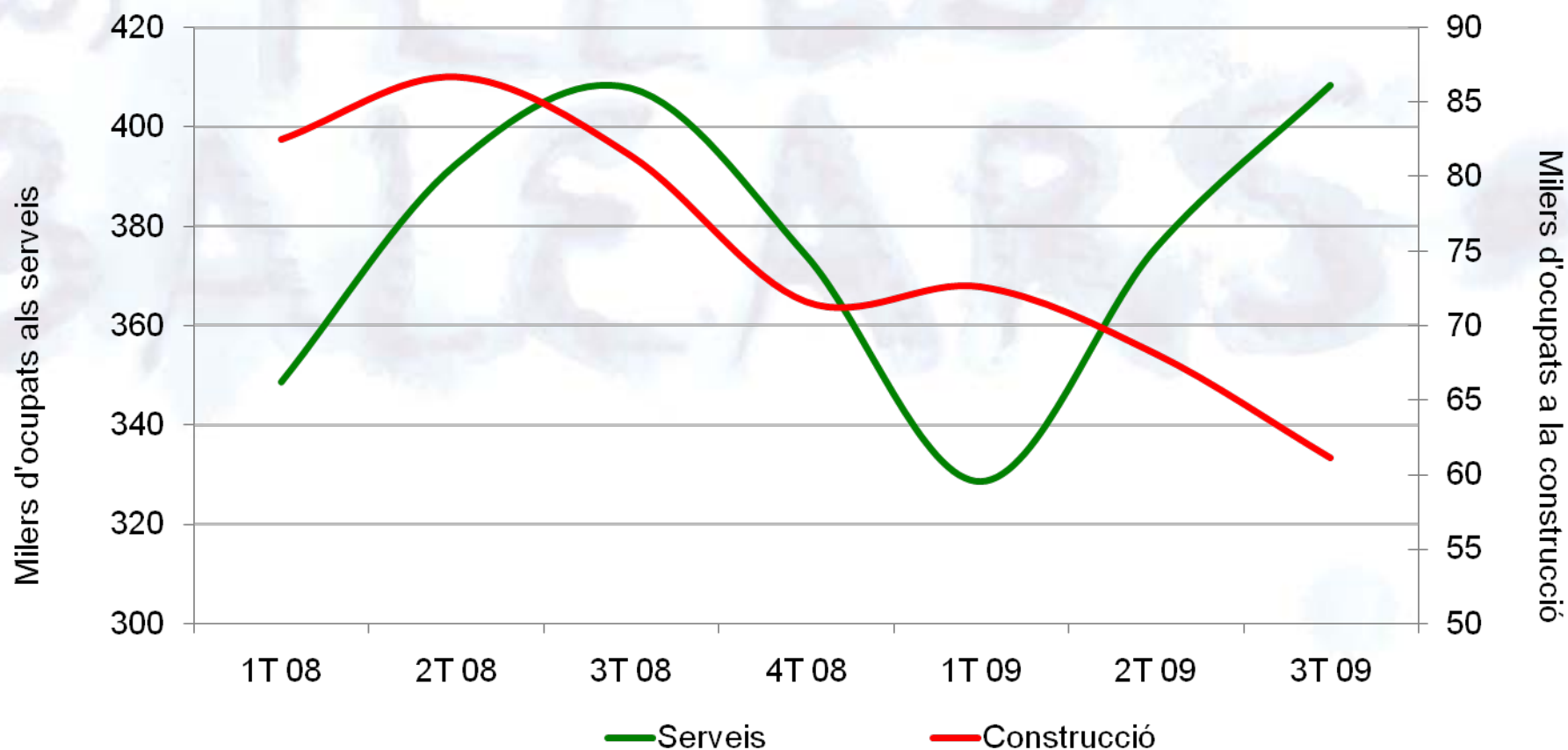
La construcció és el sector amb majors dificultats

- **VAB** de la construcció: -9,2% pel segon trimestre i una previsió pel conjunt de 2009 del -8,9%.
- Els **afiliats** del sector mostren un increment intermensual de +1,4%, després de sis mesos consecutius de decreixements.
- El **preu de l'habitatge** es redueix, segons el Ministeri de l'Habitatge (variació interanual del 3r trimestre: -9,5%) i segons l'INE (2n trim: -9,7%)
- El nombre de **transaccions immobiliàries** es redueix en més d'un - 40% en el segon trimestre
- La **licitació pública** continua en ascens (una tendència creixent de +113%)

Indicadors de la construcció	Mes	Darrera dada	Variació (%)
Assalariats	Setembre	33.380	n.d.
Autònoms	Setembre	15.634	n.d.
Preu habitatge (€/m ²)	3r Trim	2.183	-9,0%
Vendes aparents de ciment	març	47.287	-38,9%
Pressuposts visats (milers € constants)	juny	76.066	-18,8%

Font: TGSS, Ministeri de l'Habitatge, OFICEMEN i COAIB

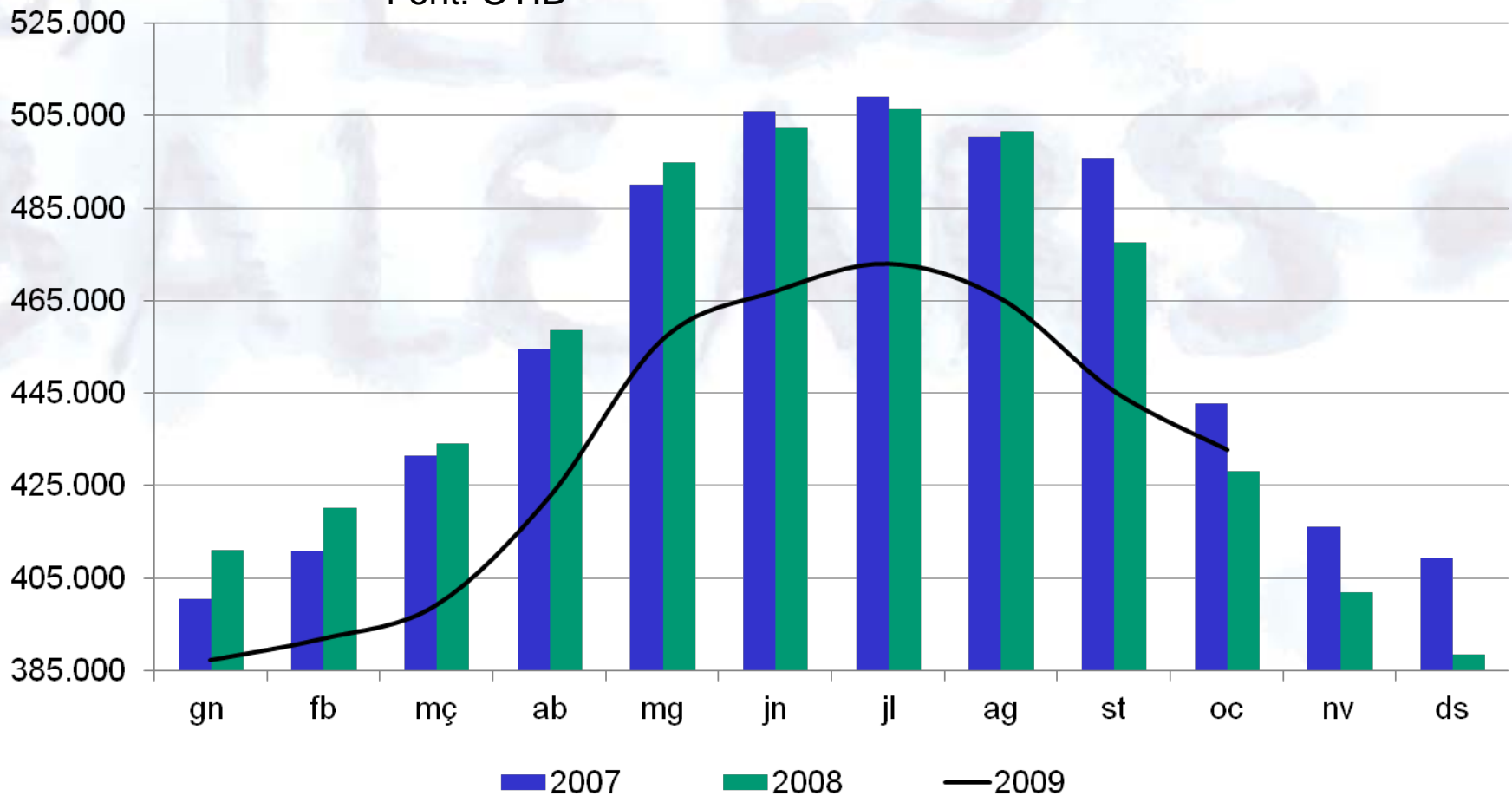
L'ocupació al sector serveis remunta a l'estiu.

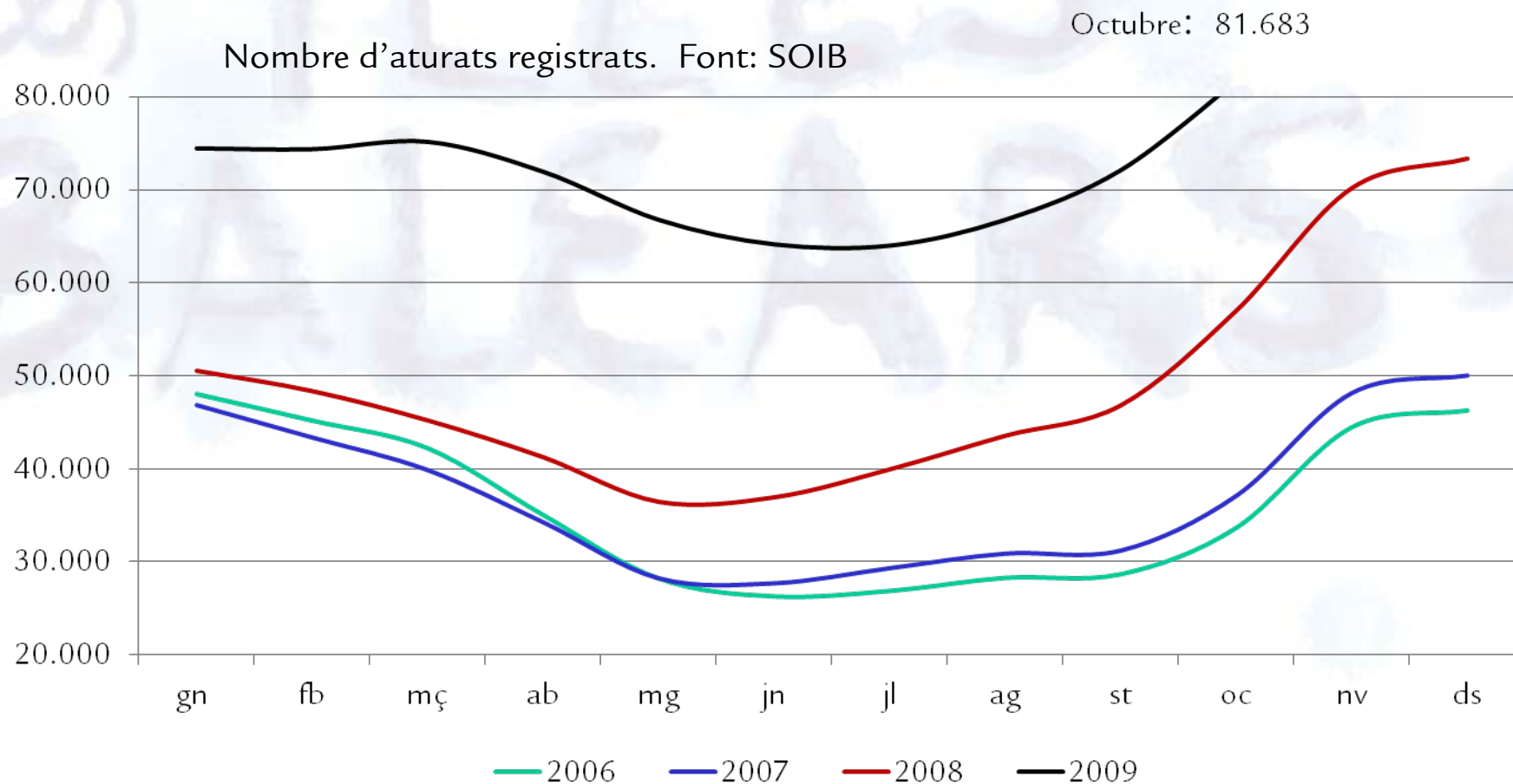
Continua la caiguda interanual del nombre d'afiliats

Afiliació a la Seguretat Social (últim dia)

Font: OTIB

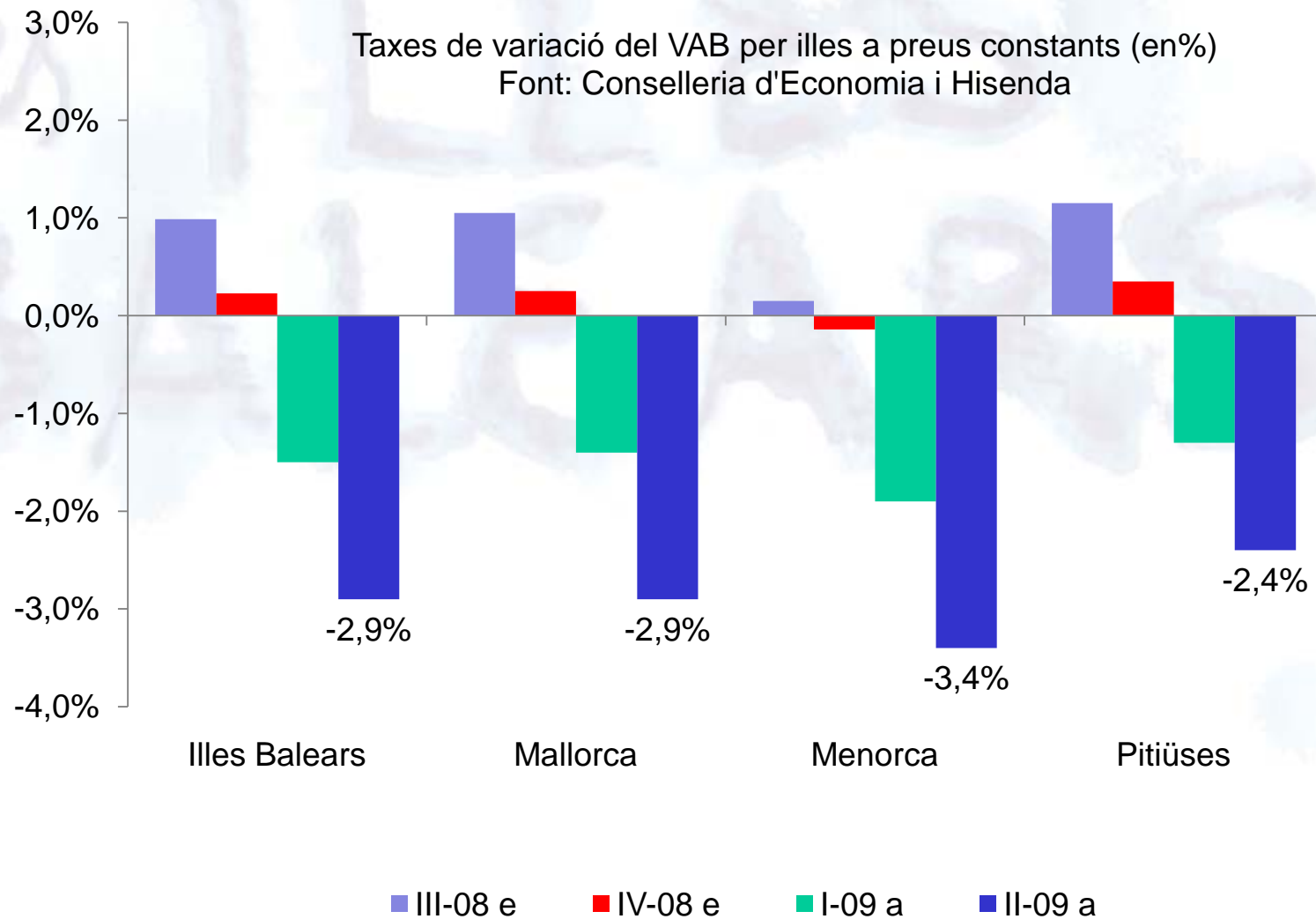
Continua l'increment interanual en el nombre d'aturats

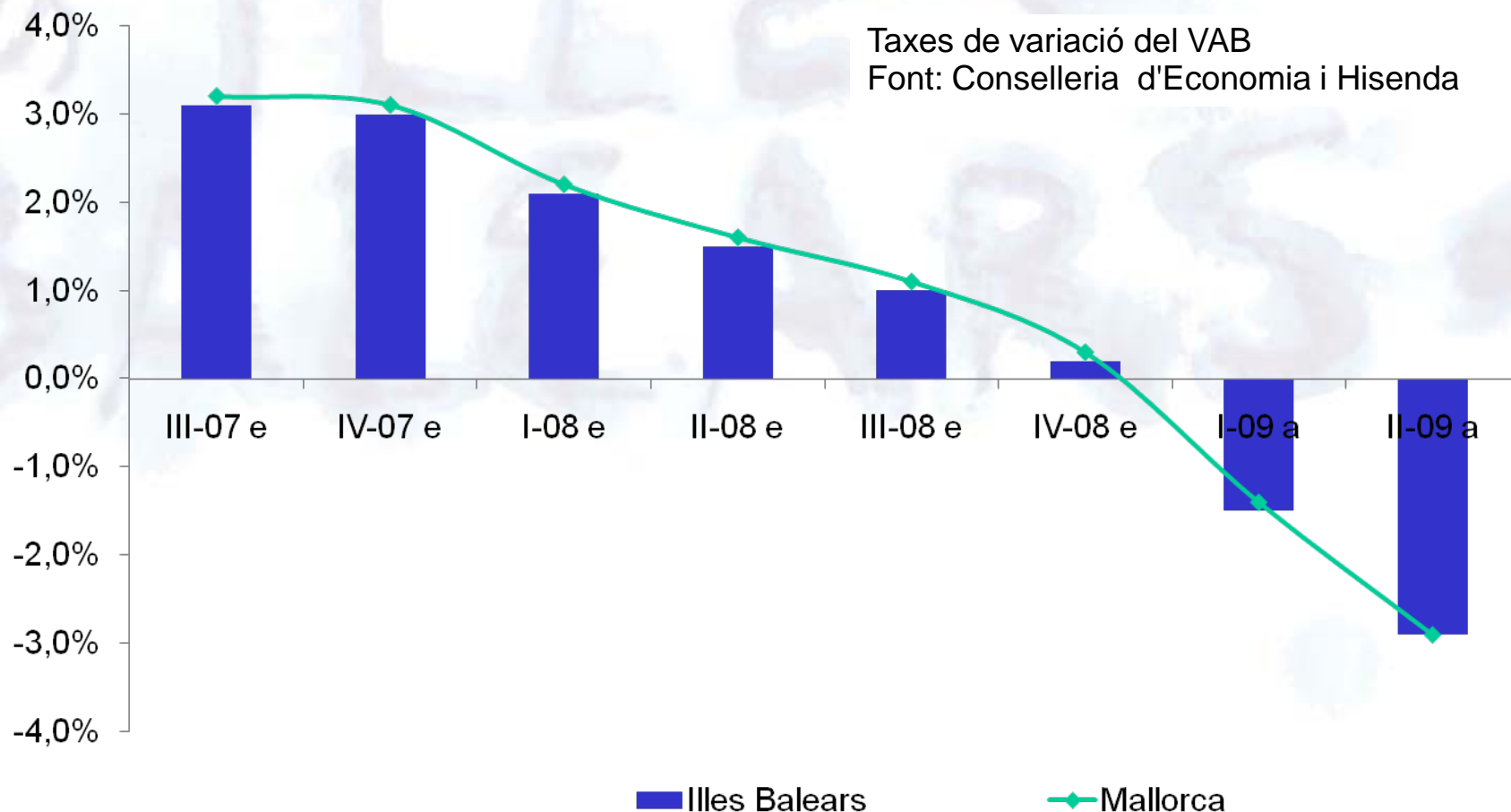
Anàlisi econòmica per illes :

- Creixement del PIB
- Trets destacats
- Evolució de l'ocupació

Menorca és l'illa amb més atonia

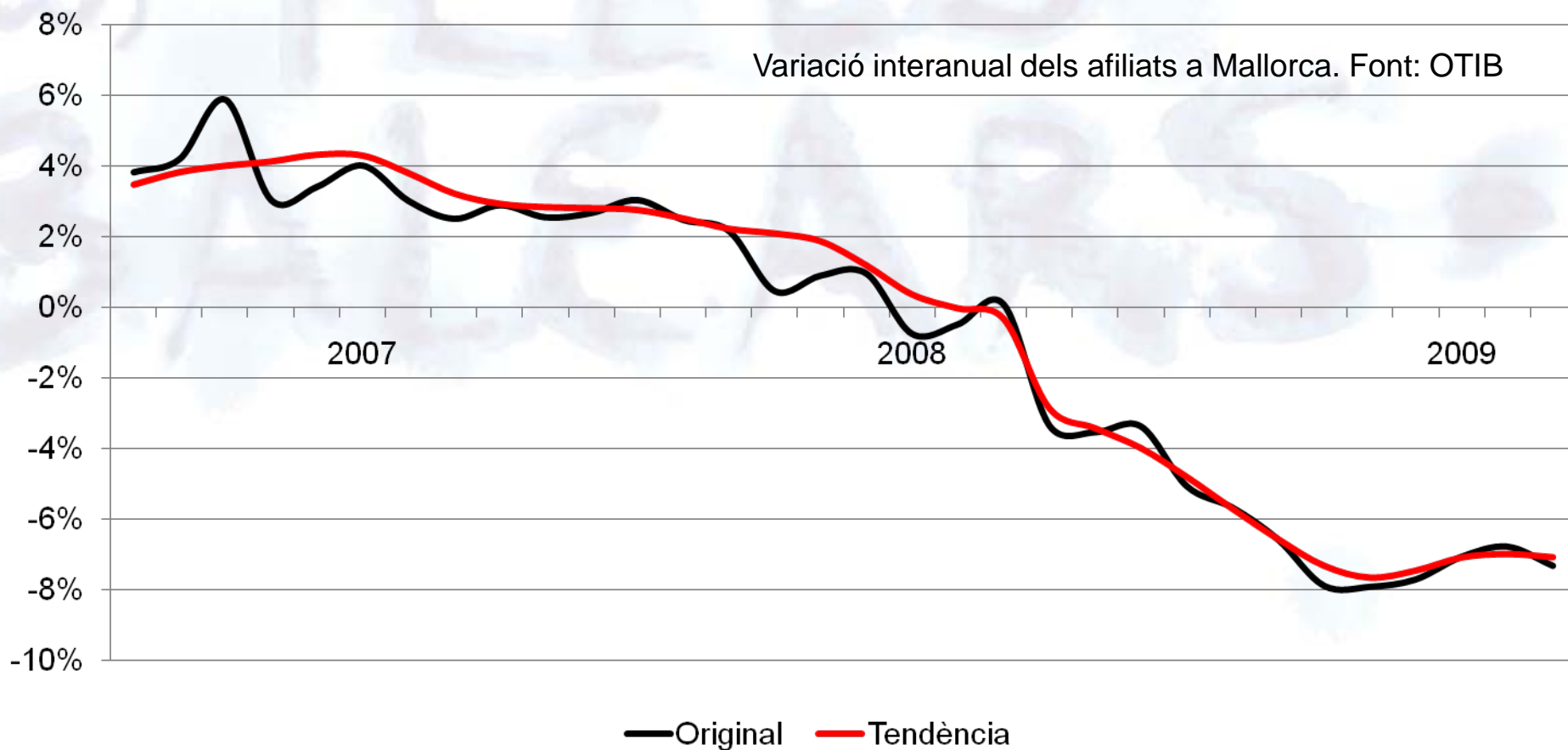
Mallorca presenta el mateix decreixement que el conjunt de les Illes Balears

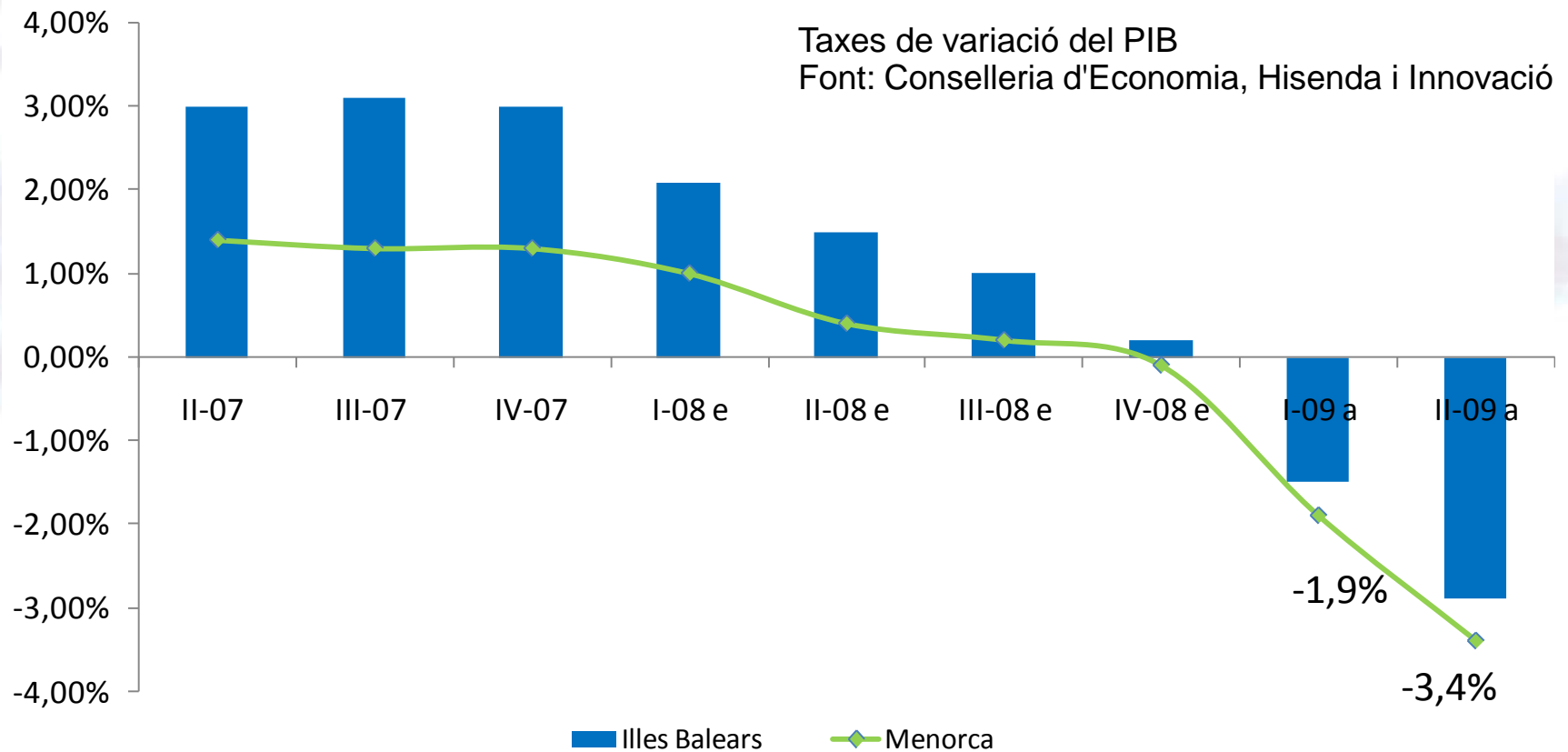
Conjuntura econòmica a Mallorca

- La destrucció de llocs de treball és similar a la del conjunt de Balears (setembre 2009: -7,0% interanual) pel major pes específic d'aquesta illa respecte a les altres (80,7% dels afiliats totals)
- L'atur registrat augmenta al setembre un 56,9%, el major increment de les Illes.
- La facturació elèctrica roman estable en el mes de juliol (-1,7%)
- Baixa el nombre de pernoctacions (-7,9%) i de viatgers (-9,3%) en els vuit primers mesos de l'any, segons les dades publicades per l'INE.
- De gener a agost arriben per via aèria 7,7 milions de passatgers, un 7,4% menys que en el 2008.
- El transport de mercaderies presenta una tendència a la baixa (-13,7%)

La caiguda de l'ocupació es frena a Mallorca

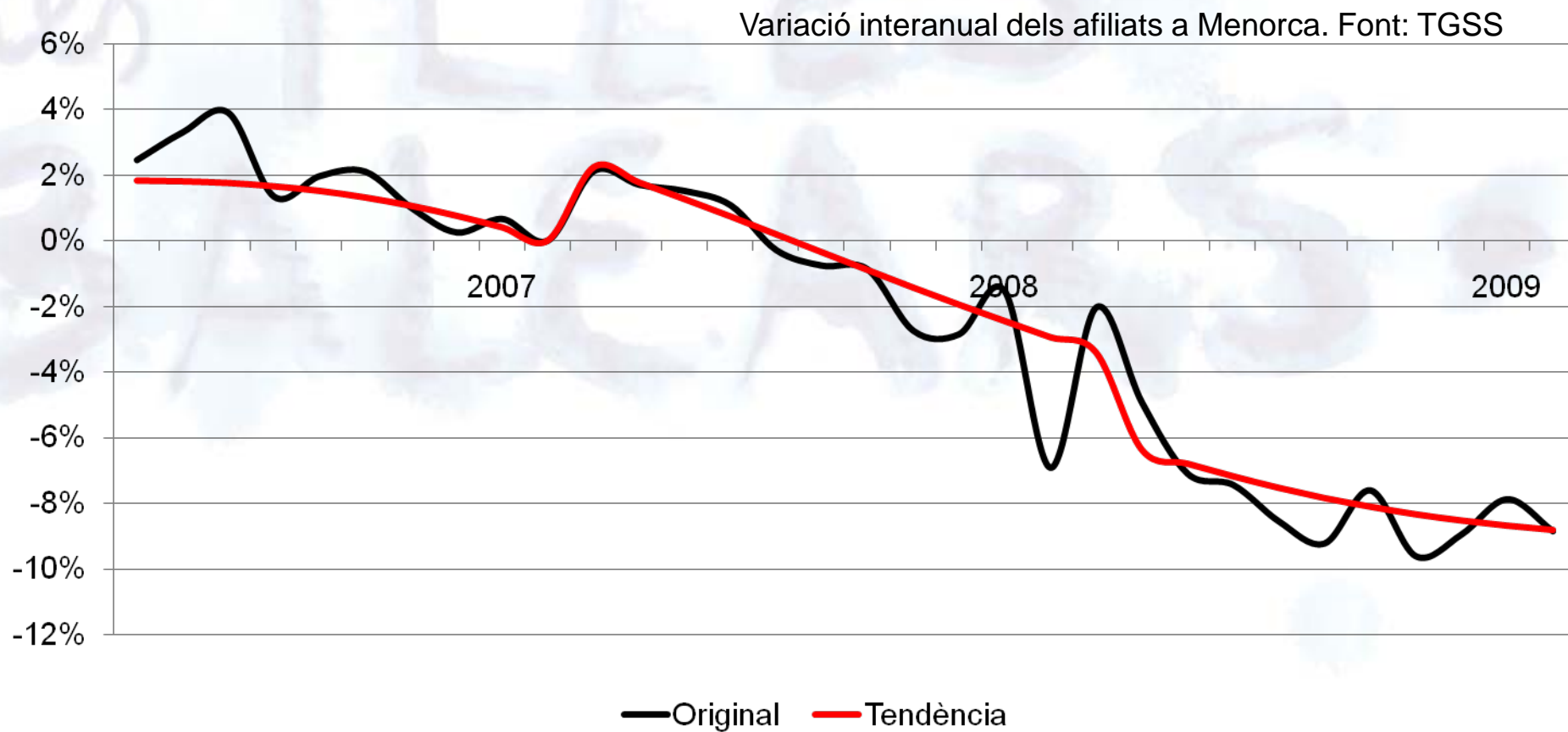
Menorca és l'illa amb més atonia en el creixement

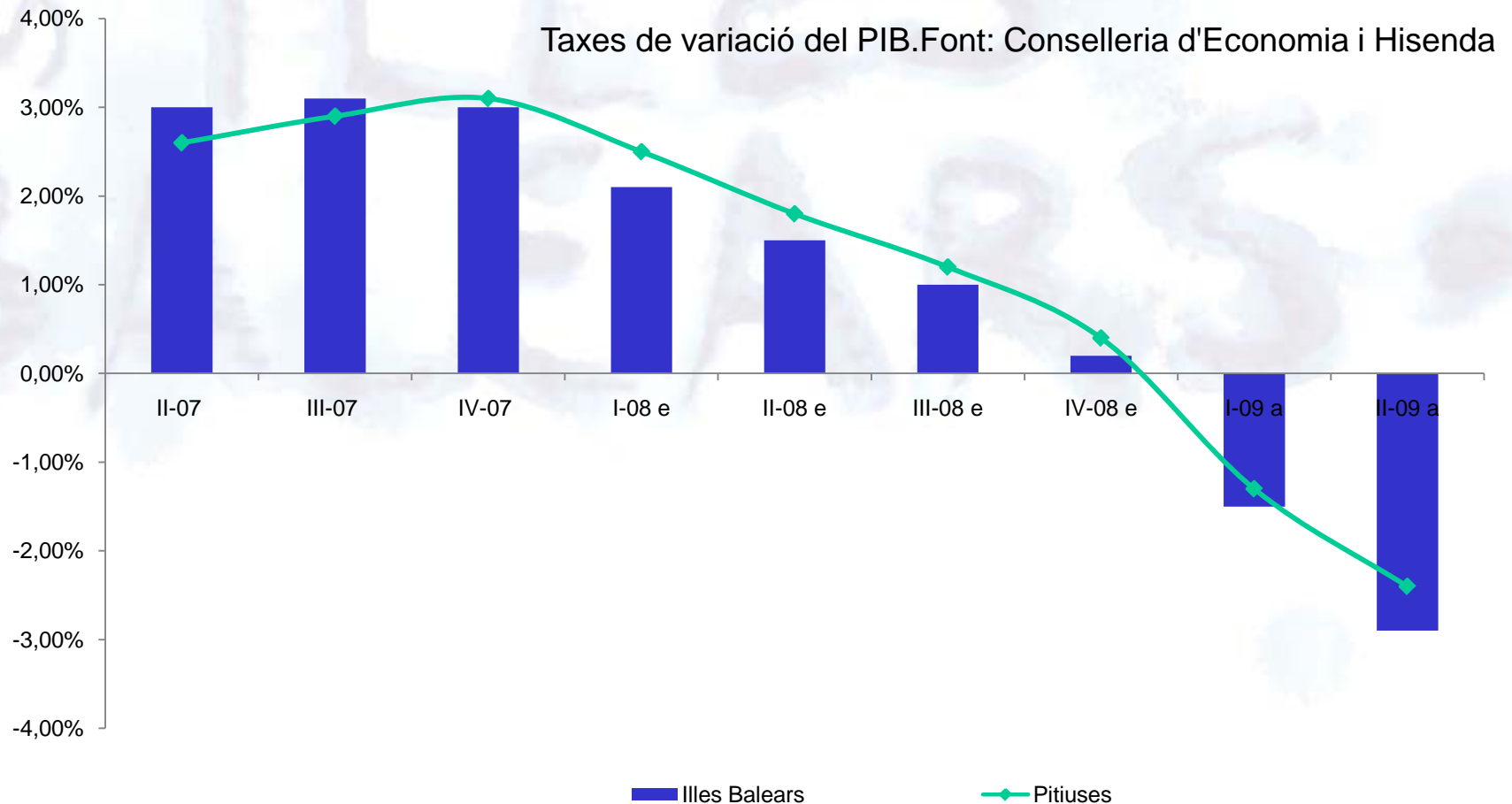
Conjuntura econòmica a Menorca

- La facturació elèctrica en la indústria deixa de caure al juliol (+0,1%).
- La caiguda de l'afiliació a la Seguretat Social és similar a la del conjunt de les Illes Balears (setembre 2009: -7,6% interanual), així com l'augment de l'atur (48,5% interanual)
- Els indicadors turístics, que eren positius al principi de la campanya, han acabat en taxes negatives.
- Les pernoctacions en establiments hotelers no superen els 2,5 milions fins a l'agost, un 6% menys que en el mateix període de 2008. El de viatgers, un -4%.
- El nombre de passatgers per via aèria minva un -7,1% de gener a agost, especialment per la davallada en els d'origen estranger (-11,0%).
- Per via marítima, la davallada és més intensa (-14%)

La caiguda de l'ocupació es manté a Menorca

La caiguda és més suau a les Pitiüses

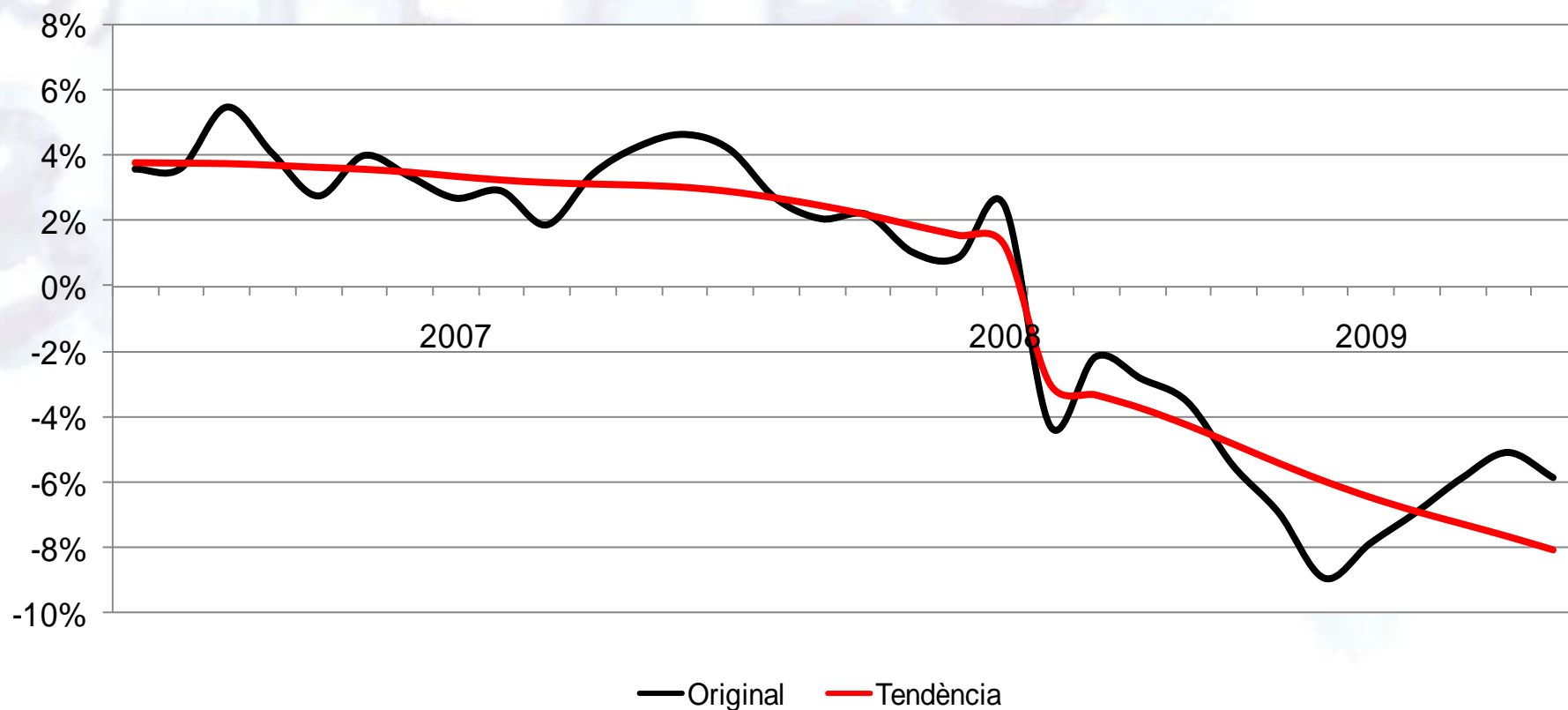

Conjuntura econòmica a les Pitiüses

- L'afiliació a la Seguretat Social cau més suaument que al conjunt de Illes Balears (setembre 2009: -5,4% interanual).
- La variació de l'atur registrat és 14 punts percentuals menor que al conjunt de l'arxipèlag (setembre 2009: 40% interanual)
- Eivissa també presenta la menor davallada en el nombre de passatgers arribats per aeroport, un -2,1% fins a l'agost.
- Els creueristes s'incrementen en més d'una tercera part respecte l'any passat.
- Les pernoctacions i el número de viatgers a hotels davallen, de gener a agost un -12,9% i un -18,4% respectivament, mentre el nombre de turistes ho fa en un -8,9%.
- Les tones embarcades i desembarcades s'incrementen a l'agost (+9,3%)

Desacceleració en la caiguda de l'ocupació a les Pitiüses

Variació interanual dels afiliats a Pitiüses. Font: TGSS

Monogràfic

Mesurar l'economia balear amb òptica ambiental: anotacions preliminars i proposta de treball

Carles Manera Erbina

Ivan Murray

Necessitat d'elaborar informació socioambiental. Antecedents

- Comissió Interministerial de Comptes Nacionals del Patrimoni Natural (CICNPN), 1985
- Agència Europea del Medi Ambient (AEMA), 1990
- Conveni d'Aarhus sobre “Accés a la informació, la participació pública en les decisions i l'accés a la justícia en qüestions mediambientals”, 1998 i en vigor el 2001
- Observatori de la Sostenibilitat a Espanya (OSE), 2005
- Llei 27/2006, de 18 de juliol, per la qual es regulen els drets d'accés a la informació, de participació pública i d'accés a la justícia en matèria de medi ambient.

Necessitat d'elaborar informació socioambiental. Illes Balears

- Observatori Socioambiental de Menorca (OBSAM), 1999.
- “Estat del Medi Ambient” de la Societat d’Història Natural (SHN), 1993
- Projecte d'indicadors de sostenibilitat del turisme elaborats pel Centre d’Investigacions i Tecnologies Turístiques de les Illes Balears (CITTIB), 2000.

Problemes amb els sistemes de comptabilitat nacional (SCN)

El PIB, una mesura de flux d'ingrés a l'economia i un bon indicador de creixement econòmic, no recull la dimensió ecològica:

- No proporciona informació sobre el benestar social ni la sostenibilitat del creixement
- No reflecteix la distribució de l'ingrés
- No reflecteix la degradació ambiental lligada al procés econòmic

Cal una mesura del consum ambiental

- Assignar un preu a les funcions que fa el medi ambient a la nostra societat. Proposta: Cost de reposició en lloc de cost d'extracció
- Mesurar la depreciació del capital natural
- Les despeses defensives haurien d'ésser extretes del PIB

Els sistemes de comptabilitat socioambiental

- Impuls a la comptabilitat satèl·lit SCAE (comptabilitat ambiental i econòmica integrada)
- Petjada ecològica
- Aspectes a tenir en compte:
 - Fluxos de materials, aigua i energia
 - Producció de residus i emissions contaminants
 - Càlcul del patrimoni natural (estocs) i les seves variacions i transformacions

Accions per a una planificació integral econòmica

- Identificar i classificar els elements bàsics en el conjunt d'interaccions
- Visió dinàmica i sistèmica:
 - Georeferenciar la informació
 - Elaborar fitxes estandarditzades
 - Traduir la informació en indicadors

Proposta de 10 indicadors

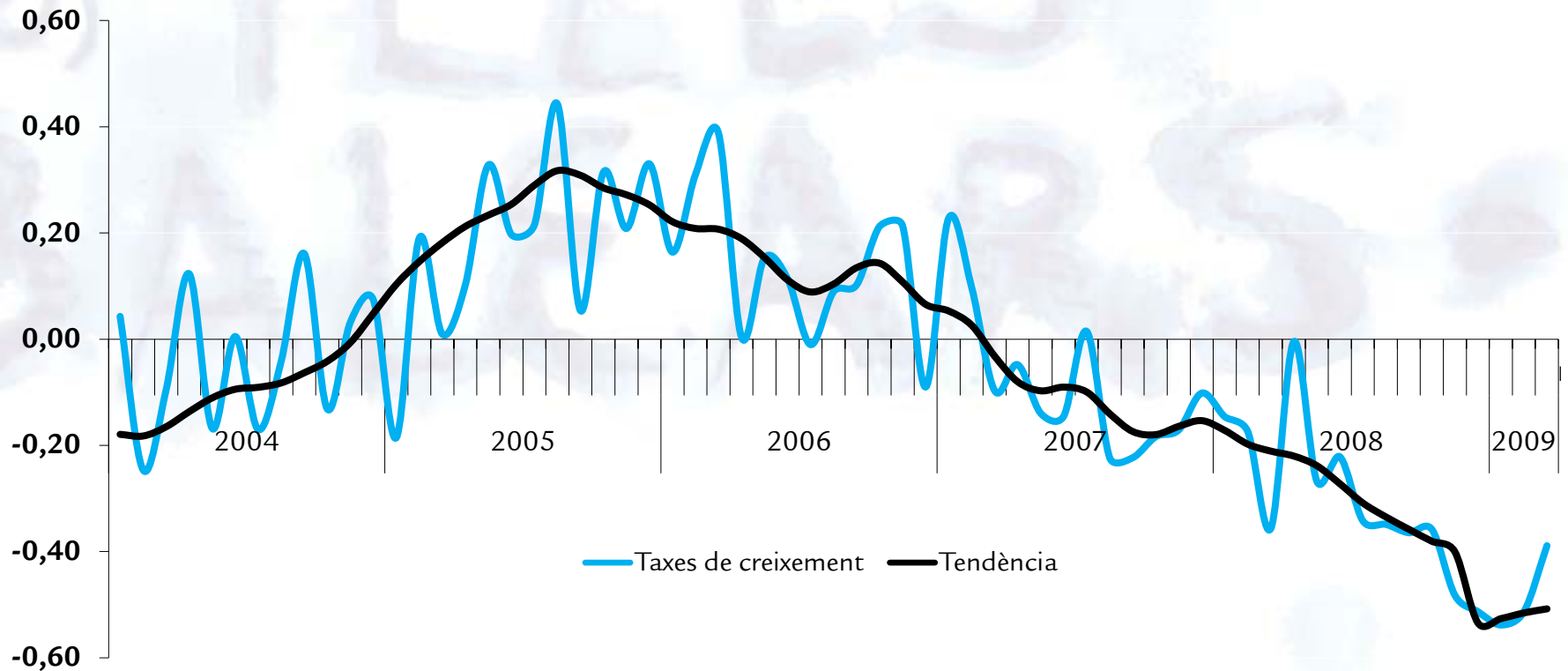
Deu indicadors de mesura de l'impacte ambiental de l'economia

Indicador	Unitat de mesura
1. Consum absolut d'aigua	Hectòmetres cúbics (hm ³)
2. Consum relatiu d'aigua	Litres per persona i dia
3. Producció d'RSU	Quilograms per persona i dia
4. Contaminació	Emissions de GEH (gasos efecte hivernacle): CO ₂ equivalent.
5. Consum d'energia	TEP
6. Intensitat energètica de l'economia	TEP per milió d'euros de PIB
7. Índex de desenvolupament humà	Mesura relativa sense unitats
8. Índex físic de qualitat de vida	Mesura relativa sense unitats
9. Petjada ecològica	Ha <i>per capita</i>
10. Congestió turística	IPH

Medi Ambient:

- Consum de ciment
- Consum d'aigua
- Producció d'RSU
- Emissions de CO2
- Consum d'energia
- Índex de desenvolupament humà
- Índex físic de qualitat de vida
- Índex de pressió humana

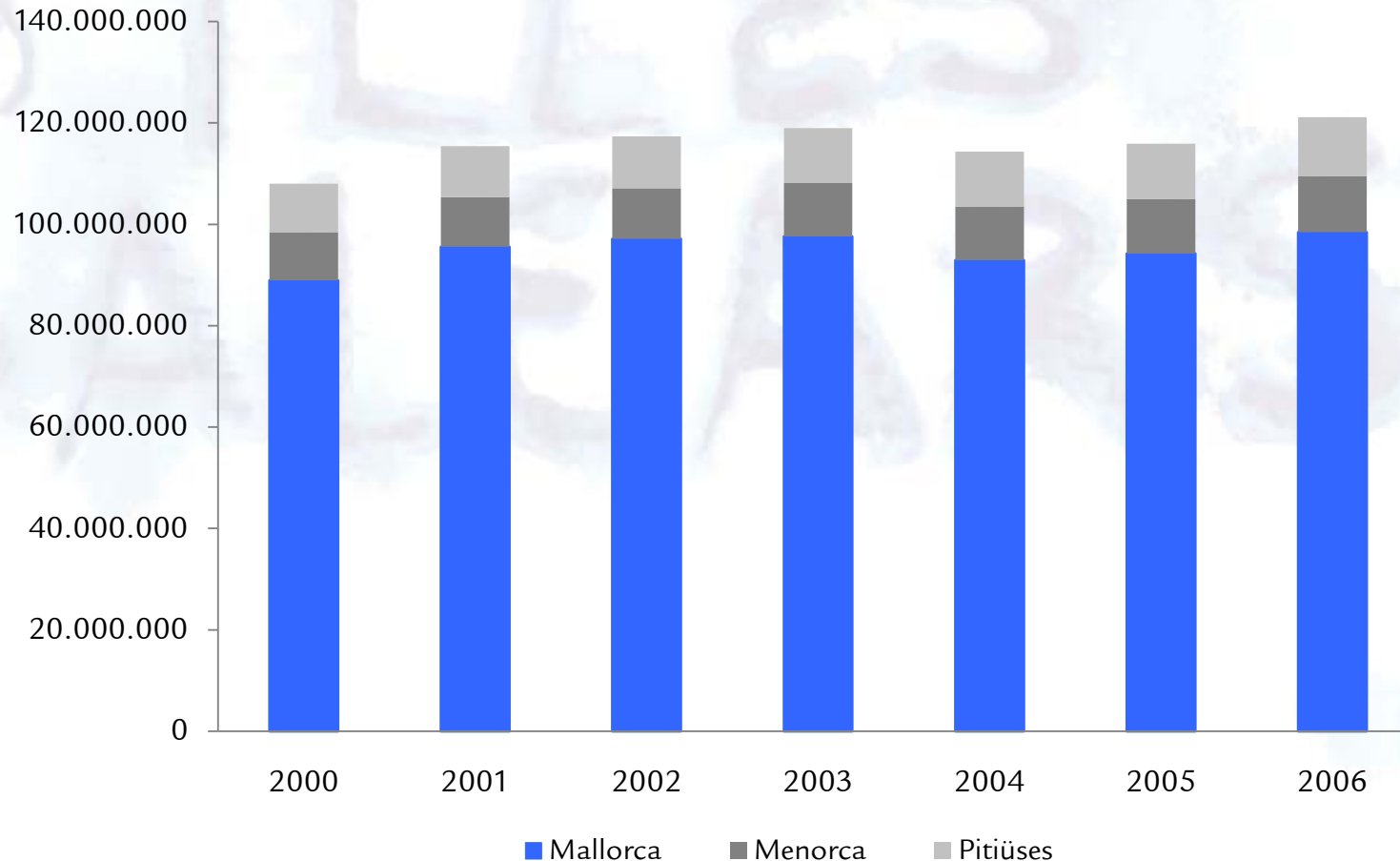
El consum de ciment decreix un -38% al març d'enguany

Font: OFICEMEN i elaboració pròpia

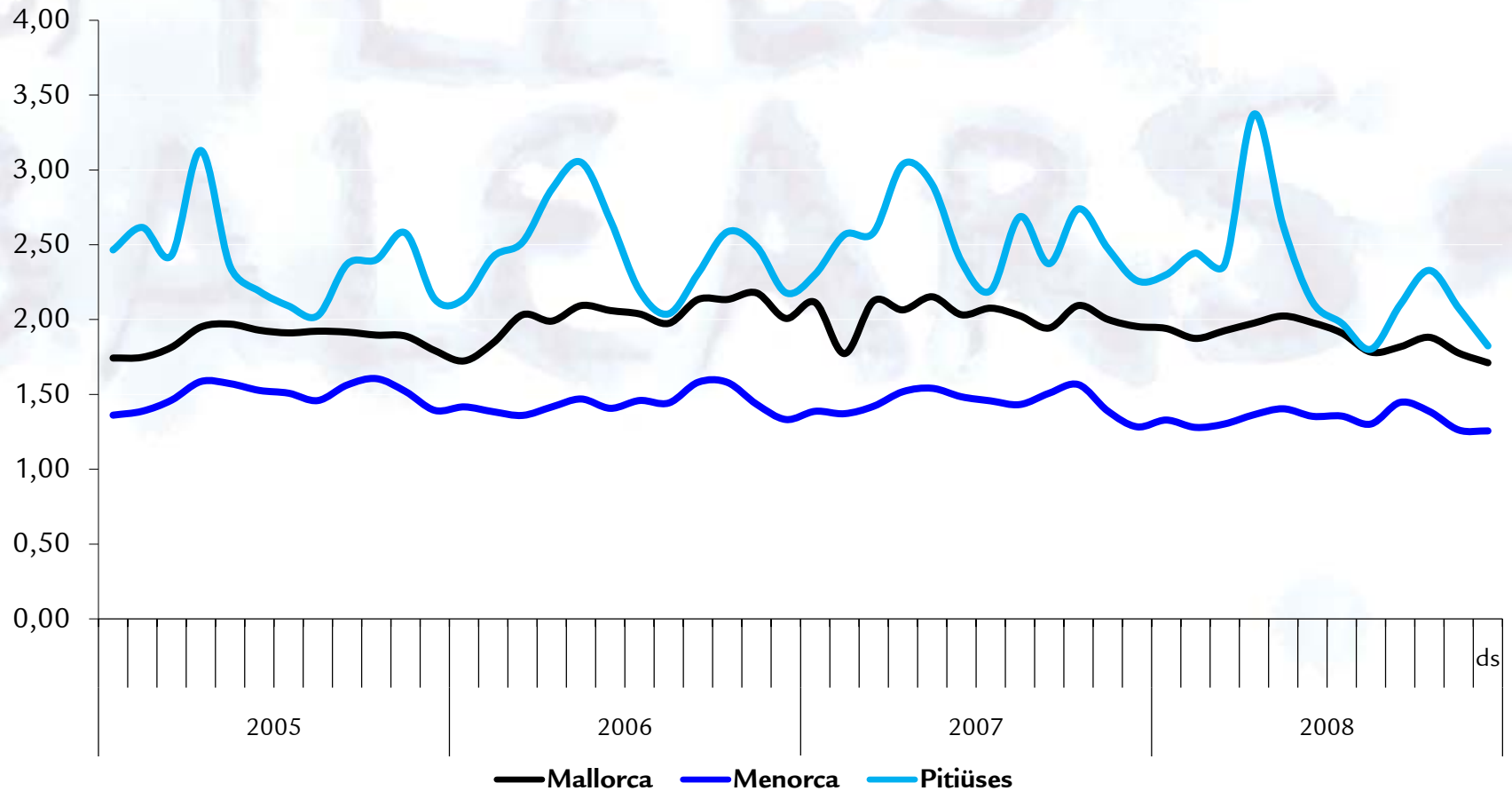
El consum d'aigua estimat té una tendència creixent a totes les illes.

Font: Direcció General de Recursos Hídrics. Conselleria de Medi Ambient

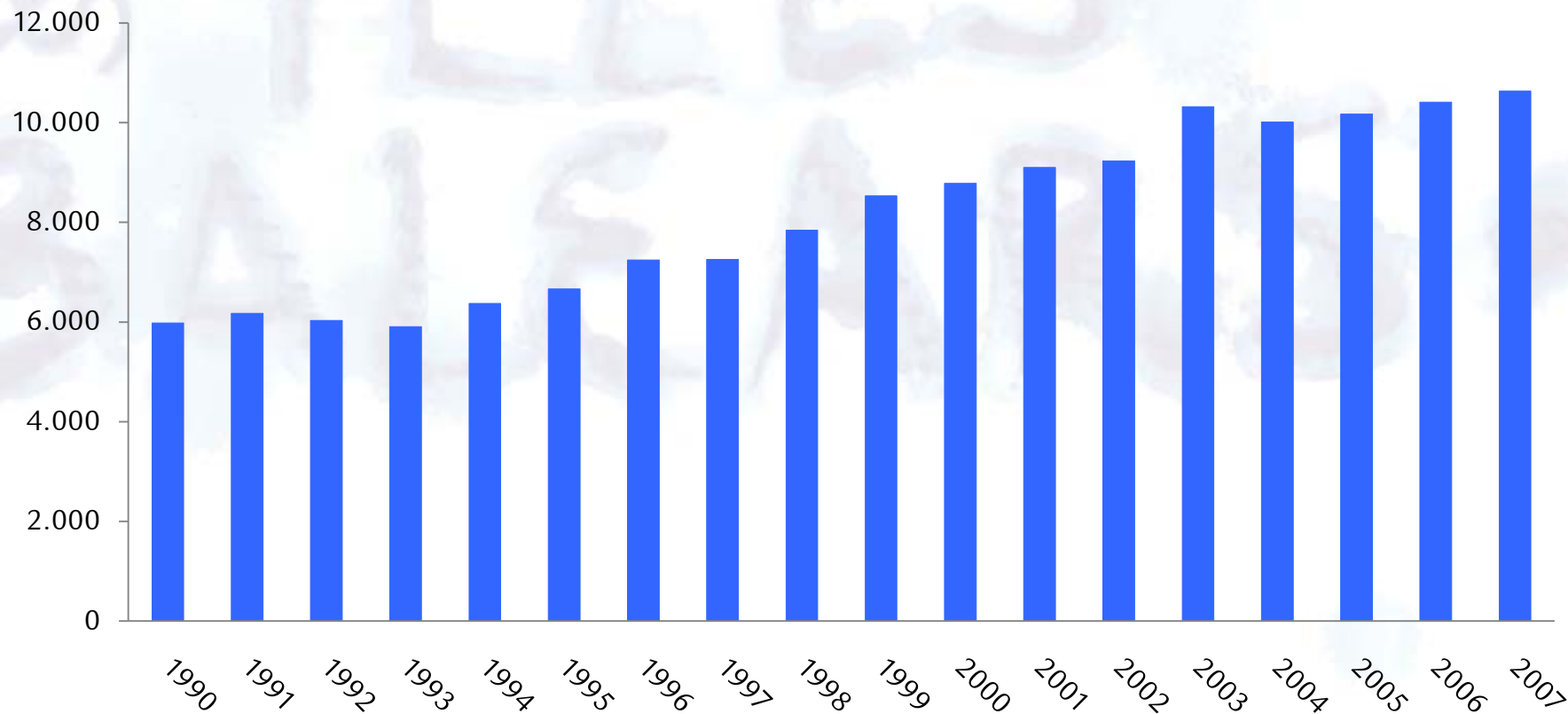
La producció d'RSU per persona i dia davalla a totes les illes, especialment a les Pitiüses

Font: Consell de Mallorca, Consell de Menorca i Consell d'Eivissa i elaboració pròpia.

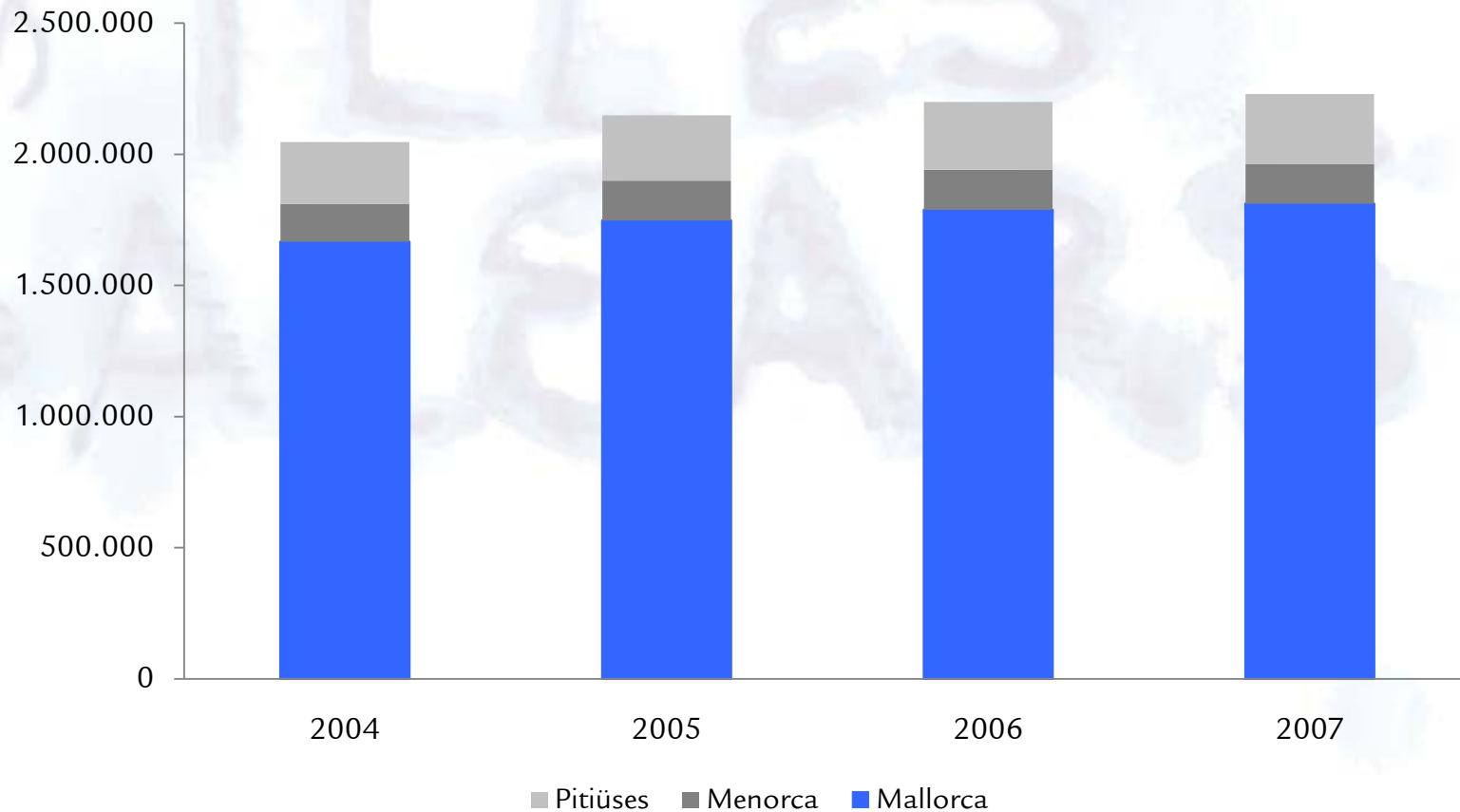
Les emissions de CO₂ equivalents s'han incrementat un 77% respecte 1990.

Font: Direcció General de Qualitat ambiental. Conselleria de Medi Ambient.

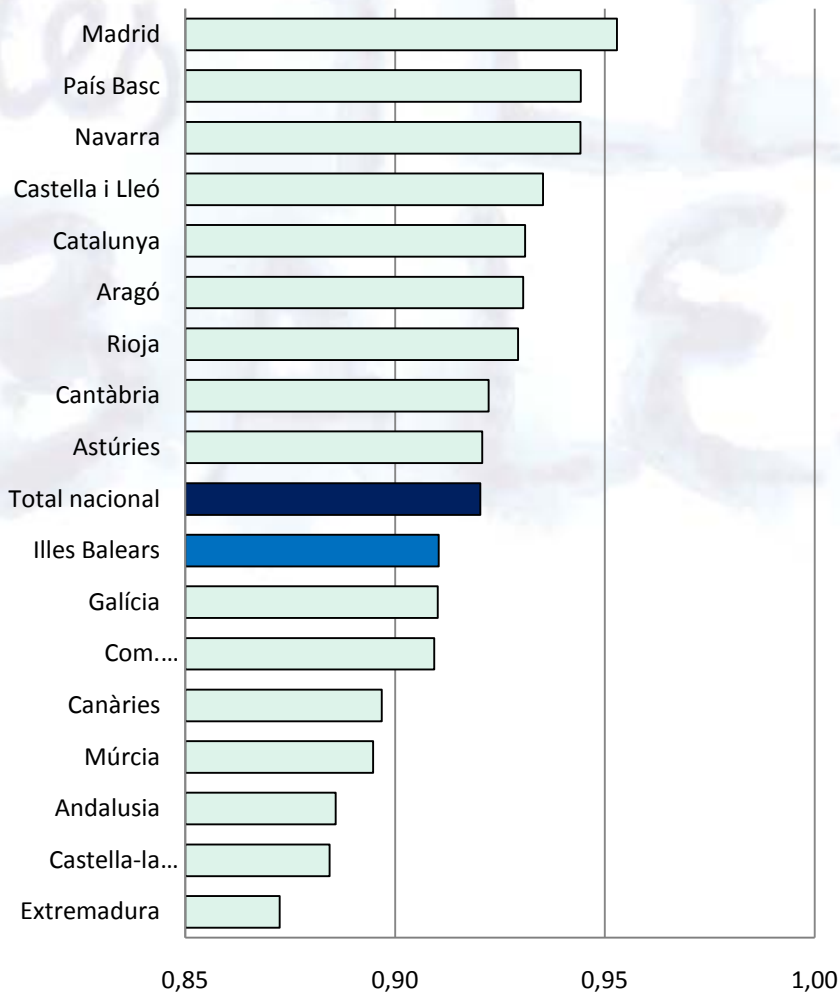
El consum d'energia va créixer el 2007 a les Illes Balears

Font: Conselleria de Comerç, Indústria i Energia.

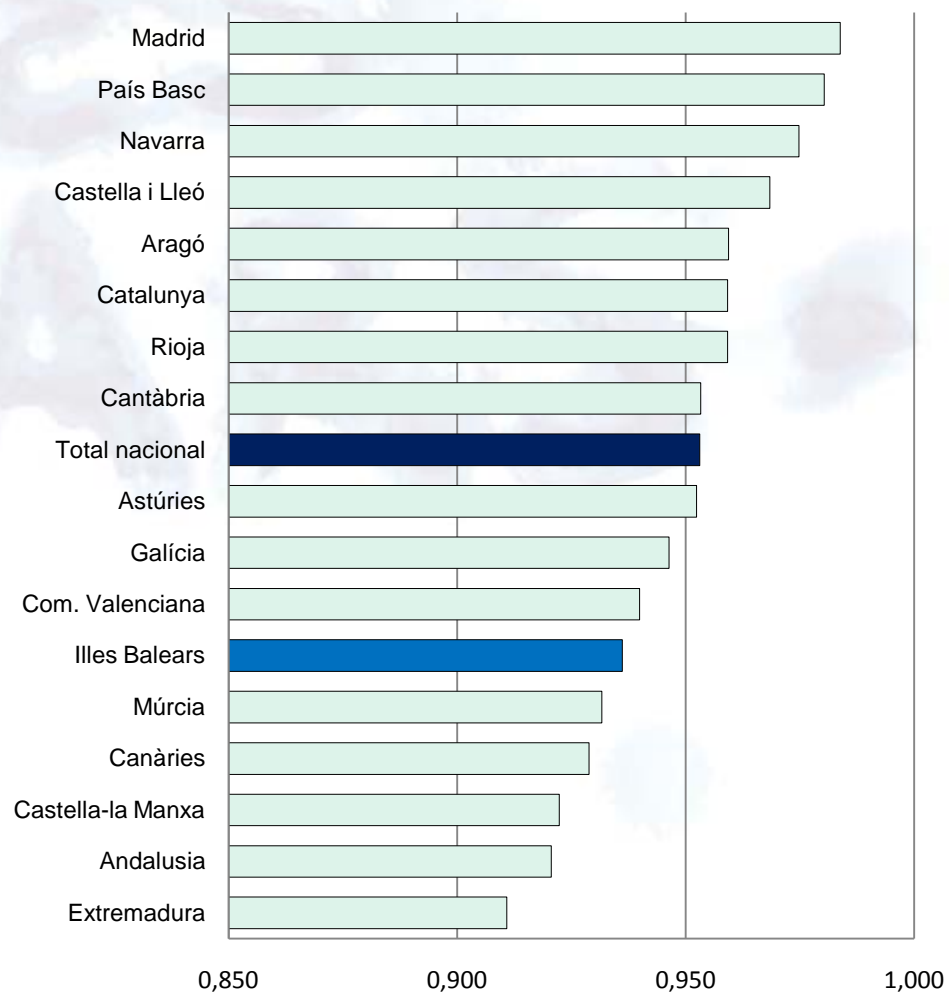

L'IDH per a les Illes Balears el 2006 era de 0,936 per davall de la mitjana nacional (0,953)

Any 2002

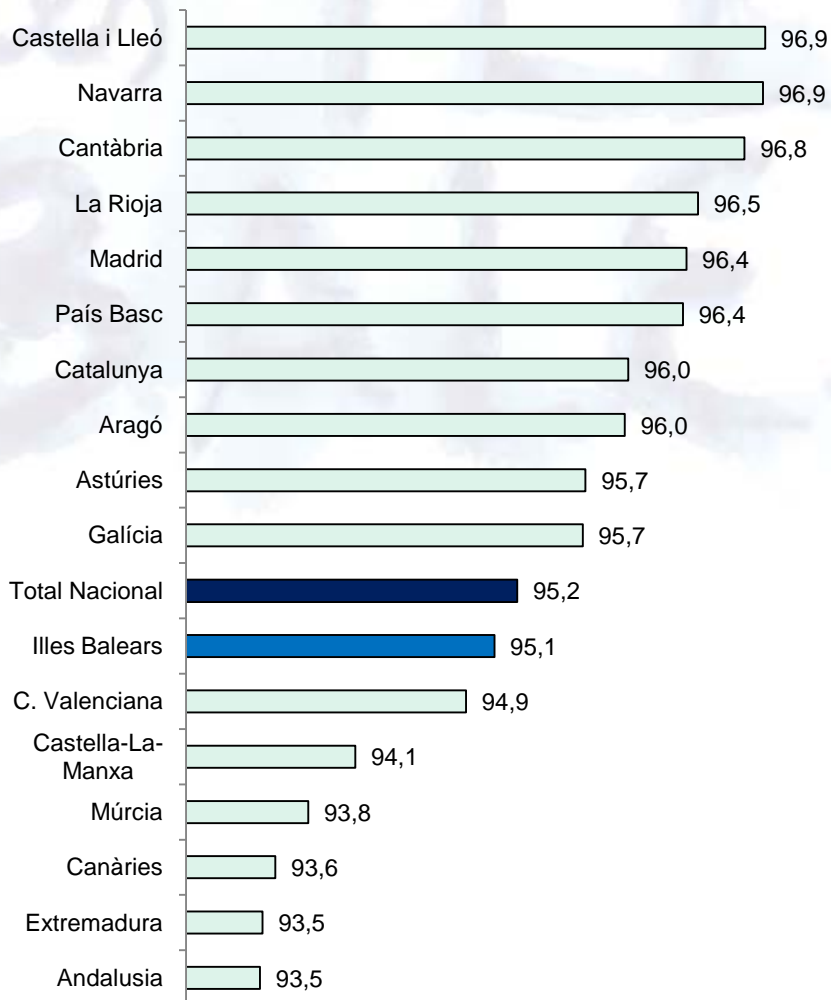

Any 2006

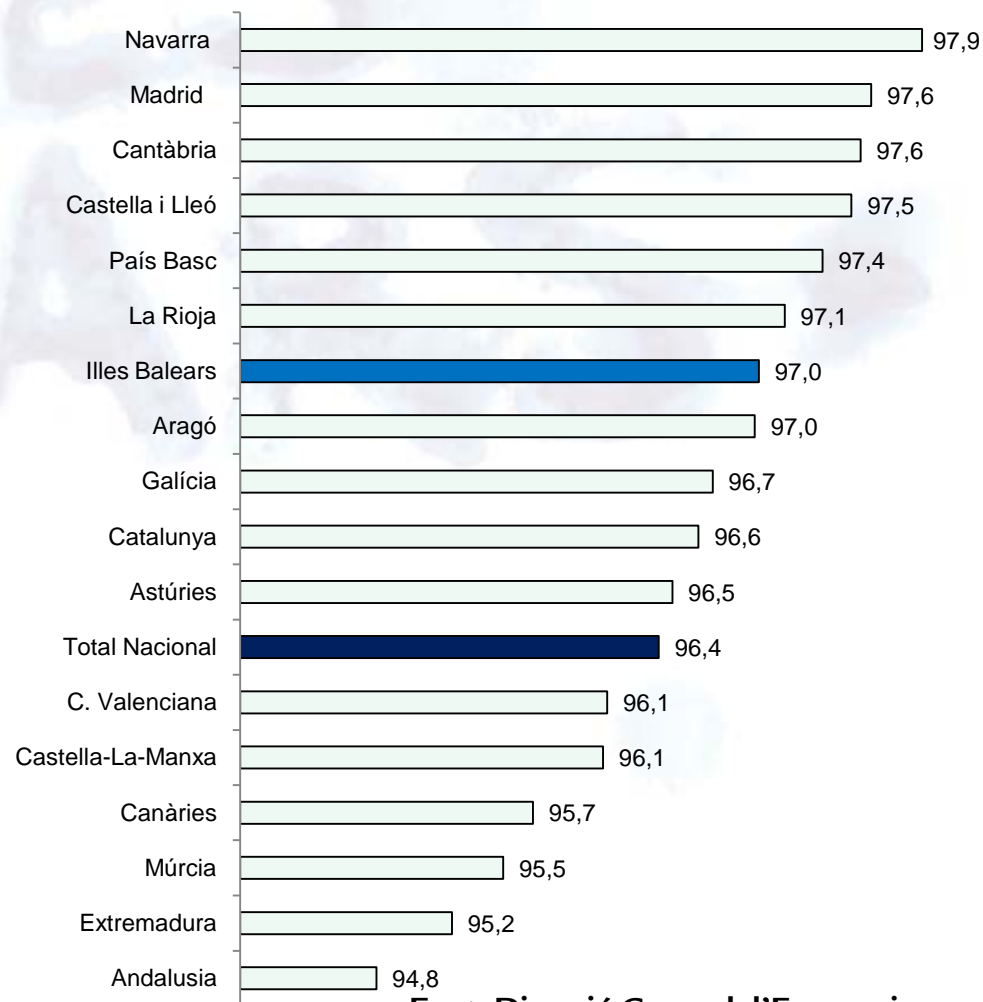

L'IFQV per a les illes balears ha millorat i en el 2008 se situa en un 97,0

Any 2001

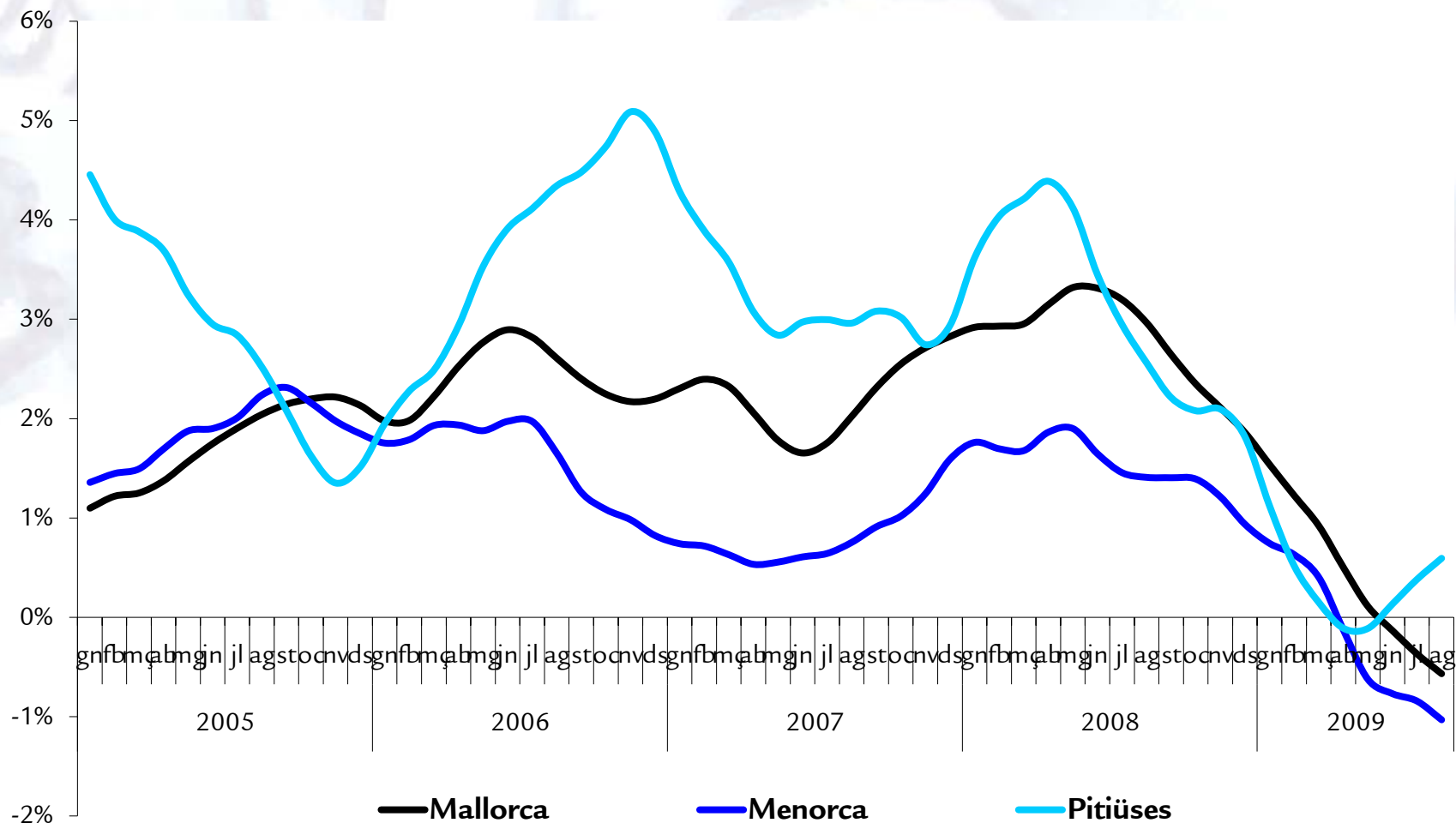
Any 2008

Font: Direcció General d'Economia.

L'IPH en el mes d'agost de 2009 presenta taxes de variació negatives a Mallorca i Menorca i positives a les Pitiüses.

Font: elaboració pròpia

Gràcies per la seva atenció

GOVERN
de les ILLES
BALEARS

www.illesbalears.cat

Conselleria
d'Economia
i Hisenda